

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARI VE ÖĞRENCİLERİNİN
REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN
BELİRLENMESİ (BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
ENES ÇAPAK

DANIŞMAN
DOÇ.DR. MURAT KUL

BARTIN - 2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARI VE ÖĞRENCİLERİNİN
REKREASYONEL FALİYETLERE
KATILMASINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

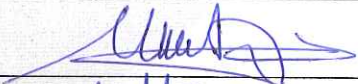

HAZIRLAYAN

ENES ÇAPAK

DANIŞMAN

Doç. Dr. MURAT KUL

“Bu tez 09/09/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	İMZA
Doç. Dr. Murat KUL	
Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN	
Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK	

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Murat KUL danışmanlığında hazırlamış olduğum “Bingöl Üniversitesi Öğretim Elemanları ve Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

09/09/2019

Enes ÇAPAK

KABUL VE ONAY

Enes ÇAPAK tarafından hazırlanan “BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARI VE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL FALİYETLERE KATILIMLARINI ENGELLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ” başlıklı bu çalışma, 09/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda **oy birliği** ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Murat KUL (Danışman)

Üye: Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

Üye : Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK

Üye :

Üye :

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Metin SABAN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın her anında yardımlarını ve kıymetli bilgilerini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Murat KUL'a, anket uygulamaları konusunda yardımlarını esirgemeyen Bingöl Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK'a tez araştırma konusunda yanımda olan yardımcı olan Sayın Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN'e ve Doç. Dr. Fatih YAŞARTÜRK'e teşekkür ederim.

Enes ÇAPAK

Bartın, 2019

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Bingöl Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Ve Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi

Enes Çapak

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat Kul

Bartın-2019, Sayfa: XII + 45

Rekreasyon alanlarının talebinde o mekânı kullanacak insanların tercihleri ve o mekânda aradığı özellikler oldukça önemlidir. Bu nedenle çalışmada, Bingöl Üniversitesinde rekreasyonel alan kullanıcılarının ihtiyaçlarının ve yapılan rekreatif faaliyetlerin yeterliği analizlerle tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bingöl Üniversitesi öğrenci, akademik ve idari personelinin rekreasyona bakış açısının öğrenilmesi, rekreasyon tercihlerinin, alanlar hakkındaki algı ve görüşlerin tespit edilmesi ve alan kullanımı sırasındaki ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen bulguların bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara ve gelecekte Bingöl Üniversitesi'nde rekreasyonel alan planlaması süreçlerinde yer alacak tüm kişi, kurum ve kuruluşlara kaynak olması amaçlanmıştır. Bu araştırma nicel araştırma yöntemine dayalı olarak ilişkisel model bağlamında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Bingöl üniversitesinde 15713 öğrenim görmekte olan öğrenciler, akademik ve idari personel oluşturmaktayken araştırmanın örnekleme ise 612 kadın ve 890 erkek, toplam 1502 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme seçiminde tesadüfi olmayan örnekleme yöntemleri içinden örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın alan açısından önemi ise demografik bilgilerin yanında şiddet ve korkunun yine konu dâhilinde ele alınması, ailevi ve diğer bireylerin durumlarının içeriğe dâhil edilerek bir bütün halinde ele alınmasıdır. Maddeler dâhilinde bireylerin sosyo-ekonomik durumları, cinsiyet ve diğer kişisel unsurlar dâhil edilerek, çalışmanın bütünü oluşturulmuştur. Sonuç olarak, rekreatif faaliyetlerin önünde engel olarak, benzer çalışmalarla aynı yönde, kadınlar üzerinde şiddet ve korkunun baskın olduğu ortaya çıkmıştır. Arkadaş eksikliği ise sorunlar üzerinde en çok etkisi olan diğer etkenlerdendir. Yine bireylerin diğer demografik bilgileri dâhilinde olumsuz sonuçlar doğuracak benzerlikler bulunmaktadır.

Verilerin analizinde SPSS 21.0 programları kullanıldı. Puanların normallik sınamasında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Normal dağılım göstermeyen puanların karekök, logaritmik veya ters döndürme yöntemleriyle normal dağılımları sağlanarak parametrik testler kullanılabileceği gibi non-parametrik testler de kullanılabilir. Ölçek ve alt boyut puanları normal dağılım gösterdiğinden cinsiyet, medeni durum ve lisanslı sporcu olma durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; yaş, meslek, aylık gelir düzeyi, park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanma sıklığı (gün ve saat), üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulma durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

Bu çalışma bulguları ile Güler (2017), Özsoy (2018), Kalkay (2019), Ok (2019), Çavdar (2019) çalışmalarındaki bulguların tamamen benzerlik gösterdiği; diğer çalışma bulguları ile kısmen benzerlikler olduğu, genel olarak değerlendirildiğinde ise rekreatif faaliyetlere katılımın bireylerin içinde buldukları koşullara göre farklılık gösterebileceği, cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir düzeyinin belirleyici etkiye sahip olmadığı, asıl önemli olan faktörün spor alanlarının yetersizliği olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon; Rekreasyon Engelleri; Öğretim Elemanı; Öğrenci

ABSTRACT

Master's Thesis

Determination of the Factors Preventing Participation of the Instructors and Students of Bingöl University in Recreational Activities

Enes Çapak

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department of Physical Education and Sports

Assoc. Prof. Murat Kul

Bartın-2019, Page: XII + 45

In accordance with the demand of recreation areas, the preferences of the people who will use the location and the features expected by people in this location, are so significant. Therefore, the study aimed that requirements of the recreational area users at Bingöl University and the proficiency of the recreational activities which was carried out, can be determined by analysing. The survey study was carried out to be learned the perspective of students, academic and administrative staff of Bingöl University toward recreation, to be detected their recreation preferences, perceptions and opinions in regard to areas, and to be determined their requirement during use of these areas. The results obtained are aimed to be a source for researchers who will study on this issue and all persons, institutions and organizations who will be involved in recreational area planning processes at Bingöl University in the future. This study was carried out within the context of relational model based on quantitative research method. While the basis of the study consisted of 15713 students studying, academic and administrative staff at Bingöl University, the sample of the study consisted of 612 females, 890 males and 1502 participants in total. In the sample selection of the study, sample method was preferred among non-incident sample methods. The significance of the study in terms of issue is that in addition to demographic information, violence, fear and the status of family and other individuals were fallen under the issue as a whole. The whole of the study was

constituted by being included themes like socio-economic status of individuals, gender and other personal factors.

Consequently, it appeared that violence and fear are dominant on females in the same direction with similar studies as an obstacle for recreational activities. Lack of friends is one of the other factors that have the most impact on the problems. Additionally, there are similarities that will be able to create negative consequences within the other demographic information of individuals.

SPSS 21.0 programs were used in the analysis of the data. Distortion (Skewness) coefficient was used in the normality test of the scores. The ± 1 limits of the distortion coefficient are used in the normal distribution characteristic the points obtained from a continuous variable can be interpreted as not showing a significant deviation from the normal distribution. Both non-parametric tests and parametric tests can be used by providing their normal distribution with square root, logarithmic or reversal methods for non-normal points. When gender, marital status and licensed athlete status were compared with variables, because scale and lower dimension scores were normally distributed; from two independent sample t tests; when comparing age, occupation, monthly income level, frequency of use of parking and recreation areas (days and hours), and being adequate of recreation facilities at the university benefited from one-way variance analysis (ANOVA). When the ANOVA test showed a significant difference between the groups, the LSD post hoc test was used for binary comparisons to determine the difference was among which groups. The level of meaningfulness in the analyses was determined as 0.05 (p.0.05).

The results of this study showed completely similar to the results of the study of Güler (2017), Ozsoy (2018), Kalkay (2019), Ok (2019), Rye (2019); that there were partially similarities with other study results, it has been concluded that, in general, participation in recreational activities can be varied according to the circumstances of individuals, gender, age, marital status, income level doesn't have a decisive impact and the most significant factor is the lack of sport areas.

Keywords: Recreation; Recreation Barriers; Lecturer; Student

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	3
KABUL VE ONAY.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iii
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	1
1. LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
1.1 Rekreasyon	5
1.2 Rekreasyonun özellikleri.....	5
1.3 Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	8
1.3.1 Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması.....	8
1.3.2 Etkinliklere Katılma Şekline Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	9
1.3.2.1 Aktif (Etken-Sert) Katılım	9
1.3.2.2 Pasif (Edilmen-Yumuşak) Katılım	9
1.4 Mekânsal Açıdan Rekreasyonun Sınıflandırılması	10
1.4.1 Açık Alan Rekreasyonu	10
1.4.2. Kapalı Alan Rekreasyonu.....	11
1.5 Rekreasyon Etkinlik Alanları	11
1.6 Rekreasyonel Etkinliklere Katılımı Engelleyen Unsurlar	12
1.7 Rekreasyon ve Spor.....	14
1.8 Türkiye’de Rekreasyon	16
1.9 Konu İle İlgili Yapılmış Çalışmalar	18
2. YÖNTEM	26
2.1 Araştırma Modeli	26
2.2 Evren ve Örneklem.....	26
2.3 Veri Toplama Araçları.....	26
2.4 Verilerin Toplanması	27
2.5 Verilerin Analizi	27
3. BULGULAR	28

3.1 Betimsel Bulgular	28
3.2 Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular.....	30
4. TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER	38
4.1 Tartışma Ve Sonuç	38
4.2 Öneriler	40
KAYNAKLAR.....	41
ÖZGEÇMİŞ	45

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
No	No
Tablo 1:Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	28
Tablo 2: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler.....	29
Tablo 3: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	30
Tablo 4: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	31
Tablo 5: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Lisanslı Sporcu Olma Duruma Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	31
Tablo 6: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	32
Tablo 7:Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Mesleğe Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları.....	33
Tablo 8:Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Hane Halkı Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Test Sonuçları. 34	
Tablo 9: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Park ve Rekreasyon Alanlarını Haftalık Kullanım Sıklığına (Gün) Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	35
Tablo 10: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Park ve Rekreasyon Alanlarını Haftalık Kullanım Sıklığına (Saat) Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	36
Tablo 11: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Üniversitedeki Rekreasyon Tesislerini Yeterli Bulma Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları	37

GİRİŞ

21. asrın getirdiği psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik baskıların olumsuz etkilerinin en aza indirgenmesinde rekreasyon faaliyetlerine katılım büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte rekreasyon faaliyetlerine katılımın önünde engel olarak duran sebeplerin başında modern şehirleşme planlarında rekreasyon alanlarının azlığı ve bireylerin serbest zamanlarını etkili bir biçimde planlayamamalarıdır. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte çalışma zamanlarında kısaltmalar olmakla beraber bireylerin boş vakitlerinin, eğitim kalitelerinin ve gelir seviyelerinin arttığı görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı rekreasyonel faaliyetlere katılım isteği artmıştır. Rekreasyon faaliyetlerini araştırmak ve öğrenmek için ise dış Dünya birçok imkân sağlamaktadır. (Sabancı, 2016).

Zaman kavramının tanımına bakıldığında birbiri ardınca gelişen olayların referans alınarak akıllarda soyut olarak var olduğu kabul edilen, başlangıcı ve sonu hususunda kesin bir kanıya varılamayıp ardışık olarak meydana gelen olaylarla varlığını sürdüren soyut bir kavramsal bütün olduğu karşımıza çıkar. Başka bir deyişle zaman kavramı insanoğlunun yaşamı boyunca hayatının bölümlerini anlamlandırma çabasıdır. Bu anlamlandırma faaliyetini bulunduğu bir mekândan başka bir mekâna geçişinin ne kadar sürdüğünü bilmek veyahut bir kavramdan başka bir kavrama geçişindeki zamansal genişliği ölçerek gerçekleştirir. Zaman kavramı benzeri bulunmayan, hacimsel maddeler gibi biriktirilip saklanamayan ve kendisine değer biçilemeyen eşsiz bir kavramdır. Özetle zaman, bireyin yaşamının öncesi, sonrası ve o anıdır. (Sekban 2004).

Rekreatif faaliyetlerin birey ve toplum sağlığı üzerinde faydalı sonuçlar doğurduğu yapılan birçok çalışma ile kanıtlanmıştır. Rekreasyon faaliyetlerinin doğurduğu önemli ve faydalı sonuçlara rağmen bireylerin farklı sebeplerden dolayı kendilerine fayda sağlayan böylesi faaliyetlere katılım gösteremedikleri saptanmıştır.. (Karaküçük ve Gürbüz 2007).

İlköğretimden itibaren eğitim hayatındaki yoğunluk ve asrımızın teknolojisiyle ortaya çıkan sosyolojik, fizyolojik ve en özelde psikolojik sorunlar, akademisyenlerin hem hususi hayatlarındaki kazanımlarını hem de mesleki kazanımlarını her yönden etkilemektedir. Bu sebepten ötürü üniversitelerde görev yapan akademik personelin sosyo-kültürel ve sportif uygulamalara ulaşımını kolaylaştıracak alanlarının kazandırılması doğal olarak bu yöndeki başarılarının artmasını sağlayacaktır.

Problem

- Rekreatif faaliyetlere katılım durumu, demografik bilgiler dahilinde değişkenlik gösterir mi?
- Çevresel koşullar ve sosyo-ekonomik durumlar, rekreasyon faaliyetlerine katılım düzeyleri üzerinde etkili midir?

Alt problem

- Şiddet ve korkunun rekreatif faaliyetlerin yapılmasının üzerinde anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Rekreatif faaliyetlerin yapılmasında boş zaman ve arkadaş bağları arasında bir ilişkisi var mıdır?
- Rekreatif faaliyetlerin yapılmasında ailevi yükümlülük ve kişisel sorunların hangi yönde ilişkisi vardır?
- Rekreasyon faaliyetlere katılım açısından meslek grubu farklılıkları ile hangi yönde bir ilişkisi vardır?

Araştırmanın Amacı

Rekreasyon alanlarının talebinde o mekanı kullanacak insanların tercihleri ve o mekanda aradığı özellikler oldukça önemlidir. Bu nedenle çalışmada, Bingöl Üniversitesinde rekreasyonel alan kullanıcılarının ihtiyaçlarının ve yapılan rekreatif faaliyetlerin yeterliği analizlerle tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bingöl Üniversitesi öğrenci, akademik ve idari personelinin rekreasyona bakış açısının öğrenilmesi, rekreasyon tercihlerinin, alanlar hakkındaki algı ve görüşlerin tespit edilmesi ve alan kullanımı sırasındaki ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen bulguların bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara ve gelecekte Bingöl Üniversitesi'nde rekreasyonel alan planlaması süreçlerinde yer alacak tüm kişi, kurum ve kuruluşlara kaynak olması amaçlanmıştır. Bundan sonra Bingöl Üniversitesi için yapılacak olan rekreasyon alanları veya mevcut rekreasyon alanlarının iyileştirilmesinde de yol gösterici olacaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada 2018-2019 yılında Bingöl Üniversitesi rekreasyon alanlarının, rekreatif faaliyetlerin yapılmasındaki etkileri incelenerek aynı zamanda kişisel ve çevresel etmenlerde alınmıştır. Bunların dışında şiddet ve korkunun rekreasyon faaliyetleri üzerinde nasıl bir etkisi olduğu incelenmiştir.

Araştırmanın alan açısından önemi ise demografik bilgilerin yanında şiddet ve korkunun yine konu dahilinde ele alınması, ailevi ve diğer bireylerin durumlarının içeriğe dahil edilerek bir bütün halinde ele alınmasıdır. Maddeler dahilinde bireylerin sosyo-ekonomik durumları, cinsiyet ve diğer kişisel unsurlar dahil edilerek, çalışmanın bütünü oluşturulmuştur.

Sayıtlılar

- Araştırmaya konu olan öğrenci, akademik personel ve idari personelin araştırmada kullanılması öngörülen anketlere verdikleri cevaplar doğru ve içten olduğu varsayılmaktadır.
- Veri toplamada kullanılan aracın bütün görüşleri açığa çıkarıcı özellikte olup tüm durumları kapsadığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

- Bu araştırmada konu, üniversite öğrencileri, akademik ve idari personelin çalışma saatleri dışındaki serbest zamanlarını hangi yönde değerlendirdikleri şeklinde kısıtlanmıştır.
- Bunun dışındaki sınırlılıkları şöyle sıralayabiliriz:
  1. Araştırma Bingöl Üniversitesi 2019 yılı öğrenci, akademik ve idari personelleri sınırlandırılmıştır.
  2. Ulaşılan sonuçlar kullanılan anket belgesindeki sualler ile kısıtlıdır.

Tanımlar

Birey: Kendine has özellikleri olup sahip olageldiği bu özellikleri kaybetmeden varolan tekil varlık.

Spor: Belirli teknik ve kaidelere uyulmak kaydıyla icra edilen, bireylerin bedensel gelişmesine olumlu etki eden, eğlenceli vakit geçirme ve müsabaka amaçlarına hâiz olan beden hareketlerinin bütününe verilen addır.

Sosyo-ekonomi: Bu kavram , toplumun geneli tarafından kabul görmüş normlar ile parasal sistemin birbiriyle olan uyumunu veya uyumsuzluğunu inceler. Parasal güçte meydana gelen gelişmelerin toplumun genelinde kendini gösteren yankılarını irdeler.

1. LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1 Rekreasyon

Bireyler farklı zamanlardı ve çeşitli büyüklüklerde meydana gelen serbest zamanlarını, yalnız kalmak, rahatlamak, gezi-gözlem, hava değişimi, sağlıklı olma, birlikte vakit geçirme, farklı anlar ve farklı duygular yaşama gibi birden fazla amaçla, evde veya ev dışında, kapalı veya açık alanda, aktif-pasif biçimde, şehirlerde veya şehir dışında kalan kırsal yerlerde icra edilen faaliyetlere katılım göstermektedir. Rekreasyon bireylerin serbest zamanlarında yapıp ettikleri ve bu serbest zamanlarda katıldığı etkinliklerle alakalıdır. Serbest vakit olarak belirttiğimiz bu boş zamanın bireyin sahip olduğu hafta sonu tatillerini, gün içerisindeki iş dışı zamanı, bir yıl içerisinde kullanabileceği izin veyahut farklı sebeplere bağlı olsun veya olmasın geniş bir zamana yayılan dinlence zamanları ile emeklilik sonrası meydana gelen zaman boşluğunun birden fazla dalda icra edilen ve zengin bir içeriğe sahip olan faaliyetlerdir. Faaliyetler, şahısların birbirinden farklı maksatlar ve dilekleri istikametinde mana ifade etmektedir. Bu ve benzeri sebeplerden ötürü, rekreasyonun kavramının net bir biçimde tanımlanmasına manidir. Lakin, farklı açılardan ve başka başka fikirlerden faydalanarak birtakım kavramsal tanımlamalar yapılagelmiştir. (Karaküçük,1999: 55–56).

İş dışı vakit (leisure) ve bu vaktin uygun bir biçimde kullanılması (recreation) benzer manada olmayan iki kelimdir. Bu iş dışı zaman olan (serbest zaman) şahsın iş başı yapmadığı, hayat akışının sürdüğü ve zorunlu ödevlerinin haricinde olan ve bireyin kendi seçimiyle değerlendirebileceği zaman dilimidir. İş dışı vaktin faydalı olarak kullanılması bu iki farklı kavramın pratikteki karşılığı olarak karşımıza çıkar. (Kılbaş 2001: 15).

1.2 Rekreasyonun özellikleri

Birden fazla türü bulunan, kişilerin alaka, yönelim, istek ve iştirak tarzlarına ve birçok etmene istinaden değişiklikler gösteren rekreasyonun nitelikleri hususunda görüş birliğinin imkânsızlığı mevcuttur. Ne var ki rekreasyonun birden fazla incelemeci ve diğerleri tarafından onaylanan birtakım esas niteliklerden söz etmek imkân dâhilindedir. Ulaşılan bu nitelikler, rekreasyon faaliyetini diğer uygulamalardan ve tanımlamalardan

farklı kılan alamet-i farikalarındandır. Netice itibariyle, rekreasyonun esas niteliklerini meydana getiren durumlar şunlardır (Aktaran Özdemir, 2005: 27).

Rekreasyon faaliyetlerinin belirlenmesi isteğe bağlı olmalıdır.

- ✓ Rekreasyon faaliyetleri bireyde özgürlük hissi uyandırır.
- ✓ Faaliyetlerde süreklilik gösterme ve katılım mecburiyeti olmamalıdır.
- ✓ Rekreasyon, iş dışı zamanda (serbest zamanda) icra edilir.
- ✓ Rekreasyon faaliyetleri, farklı yaş gruplarındaki ve farklı cinsiyetteki şahısların katılımına fırsat tanır.
- ✓ Rekreasyon uygulamalarında tercih yapma özgürlüğü, bireyin kendisine verilmelidir.
- ✓ Rekreasyonel uygulamalar, açık veya kapalı bütün alanlarda, her mevsimde ve tüm iklim şartlarında icara edilebilmektedir.
- ✓ Rekreasyon, en az bir tane uygulamanın icra edilmesini zorunlu kılar. Bu uygulamalar, fiziki, mental, psikolojik, sosyolojik veya bu tür uygulamaların birkaçının bir araya getirilerek oluşturulmuş faaliyetler bütünü şeklinde olabilmektedir.
- ✓ Rekreasyon, birden fazla uygulama ve seçenekler içerir.
- ✓ Rekreasyon, zevk ve mutluluk veren uygulamalardır.
- ✓ Rekreasyon, Beynel milel olarak icraedilmektedir. Rekreasyonel faaliyetler, tüm insanlık adına müşterek bir fikir meydana getirmektedir.
- ✓ Rekreasyon, bireylerin kendilerini anlatabilme ve üretken olabilmelerine imkan sağlayan faaliyetleri içermelidir.
- ✓ Rekreasyonun toplumun her bir ferdine ferdine uygun, gerçekleştirmek istediği hedefi vardır.
- ✓ Rekreatif uygulamaların iştirakçısına bireysel ve umumi kazanımlar gerçekleştirmesi istenir.
- ✓ Rekreasyon, umumun sosyal değerlerine ters düşmemekle beraber, geleneklerine, örfüne, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalıdır.

Rekreasyon, bir uygulama icra edilirken, aynı zamanda ikinci veya daha fazla uygulamaya da alaka gösterme veya hayata geçirme fırsatı sağlar.

- ✓ Rekreatif uygulamalar, rekreasyonistler tarafınca yürütülür. Bu etkinlikler ve eylemler, üçüncü şahıslar aracılığıyla bir başkası adına gerçekleştirilemez.
- ✓ Rekreasyon uygulaması, belirli bir program çerçevesinde veyahut programsız, yetenek sahibi veya yeteneksiz şahıslarla veya anlaşmalı ya da bireysel olarak farklı yerlerde icra edilebilmektedir.
- ✓ Rekreasyon, rekreatif etkinliklerde faaliyet gösterme neticesinde meydana gelen kazanım çeşididir.
- ✓ Bireysel icra edilebileceği gibi, grupsal örgütlü, örgütsüz gibi çeşitli durumlarda olabilir, esneklik.
- ✓ Böyle faaliyetlere iştirak etmek hızlı ve direkt olarak kişiye tatmin duygusu verir.
- ✓ Ciddi ve amaçlıdır. Kişiyeye göre bir değeri vardır. Evrensel olarak uygulanır.
- ✓ Tercih edilen faaliyetler birden fazla alternative sunabilir. Dileyen aynı anda birden fazla etkinlikte bulunabilir.
- ✓ Etkinliklere katılmak ve devam etme zorunluluğu yoktur.
- ✓ Etkinlikler bireyin kendisini ifade edebilmesine imkan sağlar ve üretken olmasına yardımcı olarak yeni deneyimler kazandırılır.
- ✓ Maddi kazanç elde etmek için yapılmaz. Her türlü mekanda ve durumda uygulanabilir (açık-kapalı, yaz-kış, doğa, aktif - pasif vs. gibi).
- ✓ Etkinliklerin katılımcıya bireysel ve toplumsal faydalar kazandırması amaçlanır. Arkadaşlık ilişkileri kurulmasını sağlar.
- ✓ Toplum yapısına uygun olmalıdır. Bir toplum için hazırlanan rekreasyon faaliyeti örneği, bir başka toplumda Kabul görmeyebilir.
- ✓ Bireylerin mutlu ve sağlıklı olmaları amaçlanır.
- ✓ Ülke ve toplum üretimine hizmet eder, üretkenliği ve verimli çalışmayı artırır.

Rekreasyon kavramı günümüzde, daha ziyade sosyal gruplar tarafından belirlenen normlara uygun ayrıca iştirak edenlere çeşitli faydalar sunan faaliyetler şeklinde kabul görmektedir. Böyle faaliyetlerin ahlaki, mental ve fiziki yönden doğru bir biçimde yetiştirilmiş, kendinden başkasının haklarına hürmet gösteren, özgür iradesiyle orada bulunan, haz ve kazanç hissiyatını meydana getiren herhangi bir şahsın zorunluluğundan söz edilmektedir. Rekreatif faaliyetlerin yapıtaşları irdelendiğinde, bazı uygulamaların sanıldığı aksine aynı şekilde rekreatif uygulama dışında kaldığı anlaşılır. Maalesef çağımızda insanların bir kısmı serbest vakitlerini faydalı bir biçimde icra edememektedir. (Tezcan, 1993: 28; Karaküçük, 1999: 73–74).

1.3 Rekreasyonun Sınıflandırılması

1.3.1 Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Rekreasyon sınıflandırılmasında farklı uygulamalara gidilmiştir. Birey hangi sebep ve tercih istikametinde olursa olsun rekreasyonel bir uygulamaya katılmayı istemişse, bu isteğe ters düşmeyecek bir çözüm mutlaka ortaya konur. İnsanların çeşitli amaç ve dilekleri mevcut olduğundan dolayı çeşitli rekreasyonel faaliyetlerinin dahi mevcudiyetini göz önünde bulundurursak, mutlak biçimde sınıflandırmaya gidilmenin ne kadar güç bir durum haline geldiği gözler önüne serilir. (Çakıroğlu, 1998:14).

Kirlenmemiş, temiz ve el değmemiş yörelere, doğayı izlemek, hayvanatı, nebatatı ya da yöreyi yerinde görmek vb. şahsi maksatlarla uygulanan faaliyetlerdir. Özellikle kentte yaşayan bireylerin günlük sıkıntılardan uzaklaşmak için kırsal bölgelere yaptıkları geziler, bu bölgelerde rekreasyonel amaçlı çalışma veya yapılan sportif faaliyetleri vb. kapsamaktadır. Ayrıca, plajlar ve dağlarda bu amaçla rekreasyonel alan olarak kullanılmaktadır. Plajlara olan eğilim diğer seçeneklere göre daha baskın olabilmektedir. Örneğin 2000-2001 yılında yaklaşık 15 milyon insan California Plajını ziyaret etmiştir (Wolch ve Zhang, 2004:414-443).

1.3.2 Etkinliklere Katılma Şekline Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması

1.3.2.1 Aktif (Etken-Sert) Katılım

Bireyin bir etkinliğe fiili katılım gösterdiğini söyleyebilmemiz için öncelikle kendisinin özgür iradesiyle en az bir tane sportif, kültürel ya da sosyal faaliyete iştirak göstermesi zorunludur. Fiilen katılımı zorunlu kılan bu etkinlik çeşitlerinin seçiminde bireyi etkileyen bazı etmenler mevcuttur. Faaliyetin tercih edilmesi ve uygulanması kimi zaman zannedildiği gibi basit bir olay değildir. İcra edilecek faaliyete yaşanılan sosyal hayat, bu hayat içerisindeki mevcut imkânlar, ailelerin sosyal ve parasal seviyeleri, yörenin örf ile adetleri, cinsiyet farklılıkları ile yaş aralıkları gibi bireysel farklılıklar ile yakın çevre ortamı etkili olabilmektedir. Böyle etkenlerle devletin sanayi seviyesi ile uygulamaları dahi eklemek mümkündür (Yazıcı, 1998:18).

1.3.2.2 Pasif (Edilmen-Yumuşak) Katılım

Bireylerin bil fiil katılmadıkları izleyici (seyirci) olarak katıldıkları faaliyetlerdir. (Hazar, 2003:22). Her hangi sportif aktiviteyi ya da hazırlığı mekânında seyretmek edilmen (pasif) katılıma örnektir. Keza müsabaka veya müsabakaya hazırlığı kendi hanesinde televizyondan izlemek de edilmen (pasif) bir rekreatif faaliyettir. Lakin ikisi arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bunlardan ortamın farklı olması, hissedilen heyecan seviyesinin farklı olması ve gösterilen tepkinin farklı olması en mühimlerindedir. Edilmen (pasif) şeklindeki rekreatif faaliyet anlama ve alışılmışılar doğrultusunda farklılık gösterebilmektedir. Keza bireylerin, yalnızca izlerken farklı sportif faaliyetlerin çekiciliğine uyarak bir müddet sonra izlediği branşlardaki sportif faaliyetlere spor yapmak amacıyla meyletmeleri baz alındığında, edilmen (pasif) katılımın, aktif olarak katılıma geçmeyi sağlayıcı faydası da gün yüzüne çıkar. Sportif faaliyet seyircilerinin sahip oldukları böylesi farklılıkları onları beyaz perde seyircisinden yahut piyes izleyicisinden ayrı tutmaktadır. (Yazıcı, 1998:21).

1.4 Mekânsal Açidan Rekreasyonun Sınıflandırılması

Belirlenen rekreatif etkinliklerin uygulanacağı mekânların seçimi de kişilerin inisiyatifinde bulunmalıdır. Kimileri açık alanları tercih ederken kimileri de kapalı alanları tercih etmektedir. Farklı boş zaman değerlendirme biçimleri için gerekli alanlar da farklıdır. Ayrıca çeşitli boş zaman değerlendirme etkinlikleri çeşitli büyüklükteki alanları gerektirir (Yazıcı, 1998:22).

1.4.1 Açık Alan Rekreasyonu

Kapalı olmayan alanda icra edilen serbest vaktin faydalı bir biçimde kullanılması faaliyetleridir. Böylesi faaliyetlerden bir kısmını şöyle sıralayabiliriz:

- ✓ Tenis oynama, basketbol oynama, voleybol oynama, karda ya da tekerlekli kaykaylar aracılığıyla zeminde kayma, dağcılık, futbol oynama, golf oynama vb. faaliyetleri icra etmek ya da böylesi etkinlikleri seyretmek açık alan rekreasyon faaliyetlerine örnektir.
- ✓ Açık alanda icra edilen her türlü güzel sanat içerikli etkinlikler (sergi, açık hava konserleri, her türlü resim yapma vb.) yapmak yahut yapılan bu tür etkinliklere bil fiş katılmak veya etkinlikleri seyretmek,
- ✓ Ustalık gerektirmeyecek şekilde yapılan bahçıvanlık, yasal olarak belirlenmiş av hayvanlarını avlamak suretiyle yapılan av faaliyetleri, uygun alanlarda farklı şekillerde yapılan piknik faaliyetleri, doğal hayatta yaşamayı öğreten izcilik faaliyetleri, çadırlı ya da çadırsız bir biçimde gerçekleştirilen kamp faaliyetleri,
- ✓ Çevre gezileri, çevre muhafaza faaliyetleri,
- ✓ Daha fazlası (Hazar, 2003:23).

Açık alan rekreasyonu bir alanda meydana getirilmesini zorunlu kılmadığı gibi doğal hayatın sağladığı imkânlara uygun faaliyet yapılmasını kolaylaştırır. Kapalı olmayan mekânlarda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetlerin doğal bir mekân içinde ve doğanın tüm unsurlarıyla bağlantıda olarak yapılan aktiviteler olduğunu diyebiliriz. (Yazıcı, 1998:23).

1.4.2. Kapalı Alan Rekreasyonu

Toplumsal bireylerin faydasına sunulmuş açık olmayan yerlerde ve hanelerde serbest vakit geçirme etkinlikleridir. Bu tip faaliyetlere örnek verecek olursak:

- ✓ Gençlik kulüpleri, özel işletmelere ait kulüpler, yaş aralıkları belli çocuk kulüpleri, sportif faaliyet gösteren kulüpler, farklı ilgi ve alakalara göre hizmet veren kulüpler gibi ayrıca kuruluşlardaki açık olmayan mekânlarda icra edilen faaliyetler,
- ✓ Açık olmayan alanlarda yapılan gösteriler, giyim gösterisi vs. etkinlikler,
- ✓ Kurultay, tebrik vb. toplantılara iştirak,
- ✓ Açık olmayan alanlarda rekreatif faaliyetlerin yapıldığı kuruluşlardaki sportif etkinlikler (buz kayağı, voleybol, masa tenisi, jimnastik, salon basketbolu vb.),
- ✓ Açık olmayan alanlardaki kaliteli yaşam (hamam, ılıca, şifalı sıcak sular vb.) etkinlikleri,
- ✓ Süreli ve sertifika veren kurslara (etkili konuşma, diksiyon, İngilizce Fransızca gibi farklı dil öğrenme, bilgisayar, ahşap bayama, dekor eşyaları, ve suni bitki üretimi, nakış, dikiş vb.) gitmek,
- ✓ Kapalı alanlardaki kâğıt oyunları, tavla, satranç, talih oyunları, sanal bilgisayar oyunları, vb. etkinliklere katılmak veya izlemek,
- ✓ Evde televizyon ve video izleme, radyo dinleme, müzik dinleme, kitap okuma, yatarak dinlenme; günlere, toplantılara, ziyafetlere, kutlamalara katılma; bakım onarım yapma, müzik aleti çalma, el sanatları ile uğraşma; çocuk oyunlarına veya aile eğlencelerine katılma vb. (Hazar, 2003:23).

1.5 Rekreasyon Etkinlik Alanları

Rekreatif faaliyet yerleri serbest vaktin türüne, miktarına, iştirakçının yaşam kurallarına, hava durumuna, parasal gücüne, jeopolitik şekli ile çeşitlilik veya farklılık gösterebilir (Zorlu, 1973).

Bu etmenlerle memleketin üretimsem gelişmişliğini ve siyasetini de eklemek imkân dâhilindedir. Çünkü bir ülkenin ilerleme düzeyi zamanın değişmesiyle beraber düşünce ve tatbikte meydana gelen değişimler mevcuttur. Ülkelerin ilerleme yahut da refah seviyeleri ölçüsünde serbest vakitlerinin arttığı görülmektedir. Bireylerin etkinlik tercihlerinde ise içinde bulunulan ortam ve böylesi bir ortamda mevcut olan olanaklar ailelerin toplumsal ve iktisadi seviyesi toplumun örfü ile adetleri yaş farklılıkları, cinsiyet farklılıkları gibi kişisel farklılıklar ile yakın çevresi etkili olabilmektedir (Gökmen, 1985).

Rekreatif uygulamaların herkesin gereksinimlerini, alakalarını da içine alacak, şahısların kolaylıkla yerine getirebileceği, maharetlerini sunabileceği anlara sahip olmaları elzemdir. Rekreatif faaliyet mekânlarına örnek verecek olursak:

- a. Yalnız, koro ile birlikte, enstrümantal, sözlü-sözsüz vb. bütün musiki icralar.
  - b. Bireysel, toplu, mücadeleye dayanan, natural, mental gibi bütün sportif faaliyetler
  - c. Tüm yaş ve mental seviyelere uygun akıl-zeka oyunları
  - d. Yöresel, modern, müzikli, müziksiz halk oyunları.
  - e. Sanatsal özellikler barından ve ustalık isteyen uygulamalar (deri işlemeçliliği, metal işlemeçliliği, plastic sanatlar, grafik sanatları, ahşap ustalığı, fotoğraf ve resim sanatçılığı gibi)
- Mekan dışı faaliyetler (kamp kurmak, piknik yapmak, çevrecilik yapmak gibi).
- f. Bilimsel ve söz sanatları faaliyetleri (edebi amaçla yazılmış roman, hikaye, nesir çalışmaları, sahnede oynanmak için yazılan piyesler, ilmi münakaşa ve münazaralar gibi).

1.6 Rekreatif Etkinliklere Katılımı Engelleyen Unsurlar

Sosyal ve fiziki çevrenin değişmesiyle beraber toplumda stres düzeyi artmış, mutluluk seviyesi azalmış ve dolayısıyla toplumun sağlığı risk altına girmiştir. Rekreatif faaliyetlerin olumlu faydalarını göz önünde bulunduran bireyler mutluluk ve huzuru bulabilmek için faydası yapılan çeşitli araştırmalarla kanıtlanmış bu faaliyetlere iştirak

etmektedirler. Bu denli fiziksel ve psikoloji problemlerin tamirine yardımcı olan rekreatif faaliyetlere bireylerin niçin katılmadıkları veya katılmada ne gibi engellerle karşılaştıkları ilgileri üzerlerine çekmiş ayrıca ilgililer aracılığıyla tahlil edilmiştir. Alexandris ve Carroll isimindeki bilim insanları ortaya koydukları çalışmalarında bu tür faaliyetlere katılmayan insanların birbirinden farklı nedenlerden ötürü böylesi bir engellenmeye maruz kaldıklarını tespit etmişlerdir. (Crawford ve Godbey, 1991).

Godbey ve Crawford ortaya koydukları ve görüşlerini 3 maddede sunan bireylerin serbest vakitlere göstermiş oldukları alaka;

- Kişisel (bireysel)
- Kişilerarası (bireyler arası)
- Yapısal faktörlerce engellenir.

Bireysel etmenlerde kabul gören bireyin ruhsal açıdan hangi durumda olduğu ve sergilediği davranışlardır. Bireyin yetenek seviyesinin farkına varması, faaliyete katılım amacı ve uygulama kazanımlarının eksilmesi durumunda böylesi bir uygulamaya gösterilebilecek tesirdir. Kişiler arası etmenler incelendiğinde bireylerin birbirileri ile olan bağlarını ve etki tepki kuramın neticesidir ayrıca bu tür faaliyetlere katılım göstermenin amaçlarından diğerleri ise kendisiyle zaman geçirebilecek dostlar edinme yahut aile kurabileceği bir eş edinme ya da parasal bir çıkar elde etme maksatlarıdır.

Bir diğer etmen ise serbest vakit kavramının ve faaliyetlere katılımın arasındaki etkileşimleri ortaya koyan yapısal engel faktörleridir;

- Serbest zaman uygulamalarına iştirak
- Şahsi sıkıntılar
- Toplumsal (bireyler arası) sıkıntılar
- Fiziki (yapısal) problemler

1.7 Rekreasyon ve Spor

Halk kitlelerinin içinde buldukları durumlarla dirsek temasında olan ve çeşitli toplumlar tarafından, çokça ve ayrı ayrı rekreatif uygulamalar icra edilmektedir. Böylesi faaliyetlerin hususun iş hayatında aktif olarak çalışanların hayatlarındaki problemlerin giderebilmeleri adına kolaylıklar sunması istenir. Birtakım faaliyetler insani münasebetleri destekler, fiziki ve psikolojik gelişime katkı sunarken, birtakım faaliyetler ise insanları, durağan ve sosyal hayattan uzak bir yere yönlendirebilirler (Kraus, 1971).

Sanayi devriminden sonra halk kitlelerinin sosyal ve iş yaşantılarında birtakım gelişmeler yaşanmış ve bu gelişmeler neticesinde toplumun refah seviyesinde gözle görülür iyileşmeler meydana gelmiştir. Bununla beraber toplumun bu iyileşmeye bağlı olarak iş yaşantılarında kısımlar görülmüş ve serbest vakitlerinde artış olmuştur. Yükselen refah seviyesine bağlı olarak bireylerde birtakım sosyal ve psikolojik problemler baş göstermiştir. Rekreatif bir uygulama olması hasebiyle sporun bu tip problemlere karşın bir çözüm olduğu anlaşılınca bu açıdan kendisine birçok görev verilmiştir. Böylesi bir görev yüklenen sporun tanımı genelde tarihi olaylara indirgense de kesin bir kavramsal tanım yapılamamaktadır. Böyle bir açıdan spor bireysel olarak yapılan spor, belirli kurallar çerçevesinde yapılan planlı ve programlı sportif faaliyetler, yüksek miktarda güç sarf edilen sportif faaliyetler, yüksek zümrenin yaptığı sportif faaliyetler, rekreatif spor faaliyetleri, silahlı kuvvetler arasında icra edilen sportif faaliyetler, bireylerin yaşamları boyunca yapacakları sportif faaliyetler, gibi birtakım özemelerle ifade edilip bir anlam yüklenmektedir. Böylesi bir açıdan sportif faaliyetler tanımlarını önlerine gelen uygulamalardan almaktadırlar. (Gökdeniz, 1994).

Dumans'ın yaptığı bir yorumda şöyle der; eğer sportif faaliyetler bireylere katkı sağlamak amacıyla icra edilirse rekreatif faaliyetler arasında gösterilebilir ama insan spora katkı sağlam amacıyla tabiri caizse emri altına girerse işte o zaman spor rekreatif bir eylem olmaktan uzaklaşır. (Kılbaş, 1995).

Sportif faaliyetlerin göstermiş oldukları kitlesel ve ulusal başarılarının ardından bireylerin serbest vakitlerinde böylesi bir sportif faaliyete meyletmelerine sebebiyet vermiştir. Bir de sporun rekreatif faaliyetler içerisinde büyük bir öneme sahip oluşu bu etkinliklere katılımın artmasına vesile olmuştur. (Mathieson, 1982).

Rekreatif faaliyetler arasında bir kıyas yapacak olursak hiç şüphe yoktur ki spor çok fazla seçenek sunması açısından belki de ilk sıralarda yer alacaktır. Ayrıca spor ile kreatif faaliyetler arasında karşılıklı olumlu bir ilişkinin varlığından bahsetmek de mümkündür. Çünkü spor sahip olduğu bu geniş yelpazeden dolayı kreatif faaliyetlere meylin artmasına vesile olmaktadır. Rekreatif faaliyetlerin de insan psikolojisi ve fiziksel problemlerin tamirinde faydası olduğu bilindiği için ve en etkin rekreatif faaliyetin spor olduğu da göz önünde bulundurulursa bu tip faaliyetlerinde spora birden fazla kişinin intisap etmesini sağladığı görülecektir. Spor, içinde bulunduğu sosyal ve kültürel şartlardan etkilenmektedir. Son yıllarda spor aktivitelerine olan ilgilerdeki değişimler, spor kavramının boyutlarının genişlemesi, sosyal ve kültürel yapılar ile spor aktiviteleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Bireylerin bu tür sportif faaliyetlere rağbetinin artmasının bir diğer sebebi ise zamanla değişen vücut ve sağlık algısının gelişmesi, bireylerin kendi farkındalıklarının artması ve zamanla değişen değerler olarak belitilebilir. Nitekim teknoloji giderek insanları daha az çalışmaya sevk etmektedir. Bu durumda boş zaman özgürlüğüne kavuşan insanın yalnızca iş biçimleri değil, zaman geçirten eğlenceler, hobiler, oyun ve sporları da sürekli çeşitlendirilmektedir. Bunların türleri ve katılım biçimleri sürekli çoğalmaktadır (Bucher ve ark, 1974).

Rekreasyon amaçlı ve yaygın olarak yapılır hale gelen spor faaliyetlerinin daha çok direk olarak vücut temasını gerektirmeyen veya çok kısıtlı temas gerektiren sporlarla bireysel olarak ve maceraya yönelik sporlardan oluştuğu görülmektedir (Erdinç ve ark, 1992).

Avrupa Konseyi Spor Gelişim Komitesi de (CDDS), spor türlerinde ve hedef gruplarında giderek çoğalan çeşitliliğin gözlemlendiğini vurgulayarak, spor yöneticilerini sorumluluklarının yalnız geleneksel sporların uygulanması değil, boş zamanlarda rekreatif amaçlı yapılan yeni sporlara yönelen insanların taleplerine cevap vermek ayrıca bu tür insanların daha fazla sayıda faaliyetlere iştirak etmelerini sağlamak gibi görevler olduğunu belirtmiştir (Başaran,1992).

Netice itibariyle sportif faaliyetleri rekreatif faaliyetler arasında en fazla tercih edilen faaliyet olarak belirtirsek umuyoruz ki yanlış söylemiş olmayız. Çünkü ihtiyaçlara cevap vermesi açısından oldukça fazla seçeneğe sahip olan spor ve sportif uygulamalar rekreatif faaliyetlere katılım göstermek isteyen insanların farklı yaşlarda veya farklı cinsiyetlerde olmalarına bakmaksızın onların ihtiyaçlarına kayıtsız kalmamaktadır. Ayrıca

sporun evrensel bir dil oluşturması gibi edindiği bir misyonu ve yerine getirdiği toplumları kaynaştırma gibi bir vizyonu vardır.

1.8 Türkiye’de Rekreasyon

İnsan topluluklarının zaman içerisinde edinmiş oldukları uygulamaların yazısız olarak nesilden nesilce aktarılmasıyla meydana getirilen kültürel öğeler zaman içerisinde birtakım değişimler gösterse de çekirdeğini yine doğduğu kendi toplum bireyleri oluşturur. Az önce sözünü ettiğimiz değişimler birden fazla faktöre bağlı olsa da bunlardan değinmek istediğimiz nokta diğer kültürler ile girilen etkileşim neticesinde görülen değişimlerdir. Türkiye’de rekreasyonel faaliyetlerin geçmişini irdeleyebilmemiz için çok yönlü bir inceleme yapmamız bizlere sağlıklı doneler sunacaktır. Örneği Türkiye’deki rekreatif faaliyetlerin kökenini incelerken Türkiye’nin sahip olduğu tarihi dönem geçişleri ve bu dönemsel geçişler esnasında içinde bulunduğu sosyal, siyasal ve ekonomik boyutunu incelemeli ve aynı istikamette fikri ve kültürel değişimlerini de göz önünde bulundurmamız gerekmektedir. Bu bağlamda günümüz Türkiye’sinin rekreatif faaliyet krokisini çıkarmak istediğimizde Türk toplumunun kültür hazinesinin Anadolu öncesi Türk toplumlarının, Selçuklu dönemlerinin, Osmanlı dönemlerinin hatta ve hatta Bizans dönemlerinin etkilerinin bulunduğunu görmezlikten gelmememiz gerekmektedir. (Karaküçük, 1999: 305).

Rekreasyon perspektifinden Türk toplumlarına bakacak olursak Türklerin Anadolu’ya gelmelerinden önceki orta Asya diye tanınan bozkırlarda yaşamlarını idame ettirdikleri zamanlarda cinsiyet ayrımı yapmaksızın ister kadın olsun isterse de erkek olsun birlikte yürütölen bir yaşam mücadelesinden bahsetmek mümkündür. Bu topraklarda yaşam idame ettirilirken birlikte tarım yapılır, hayvancılıkla uğraşılır hatta ve hatta savaşa birlikte hazırlanılırdı. Avlanmak ve savaşmak için kullandıkları becerilerini küçüklükten itibaren talim ederler serbest zamanlarında ise bunu birer oyun olarak oynar hem eğlenirler hem de kazanmış oldukları kabiliyetlerin unutulmasına mani olurlardı. (Aktaran: Karaküçük, 1 999: 305).

Bugün de Anadolu’nun birçok yerinde çok çetin kurallar içinde oynanan cirit, önce bir hayati zorunluluk, ardından bir savaş ve idman aracı olarak Eski Türklerde kutsal bir niteliği olan ok ve gerçekten bir spor zevki içinde uygulanan avcılık, bunlardan bazıları idi (Alpman, 1972: 32).

Selçuklu döneminde baktığımızda ise memleketin neredeyse her tarafına yayılmış olan ve aktif bir şekilde faaliyet gösteren günümüz esnaf ve zanaatkârlar odası diye de bildiğimiz lonca kurma geleneği Türklerin kültür hazinesinin gelişmesine hiç şüphe yoktur ki büyük fayda sağlamıştır. Bu örgüte mensup olan erkekler (ataerkil bir toplum yapısının hâkim olması neticesinde erkekler üye olurlardı) iş zamanı sonralarında bir araya gelir bazen yemekli toplantılar düzenleyerek aralarındaki bağları güçlendirirlerdi. Lonca geleneğinin bir devamı olarak görülen ahilik teşkilatları da bu yönde faaliyet göstermişlerdir. Ahilik teşkilatı sahip olduğu yapısıyla köylere kadar ulaşabilmiş ve oralara kadar nüfuz ederek şenlikler düzenlemiştir. Böylesi bir duruma verilecek en güzel örnek şüphesiz ki güreş müsabakalarıdır. Ahi teşkilatı mensupları böyle şenliklere ve etkinliklere önem verdiği gibi şenliklerde güreşecek olan güreşçilerin yetişmesinde aktif rol almışlardır. Ahi teşkilatında yetişen güreşçiler son derece sportif ve centilmen olarak yetiştirilirlerdi. (Öztelli, 1976: 50).

Günümüze doğru ilerlerken Osmanlı dönemini es geçmek haksızlık olacaktır. Bu dönemde rekretif faaliyetlerin büyük bir kısmının katılımcıları ve izleyenleri eğlendirme amacı güttüğü görülür. Ataerkil toplum yapısından kaynaklanıyor ki kadınların büyük bir çoğunluğu hanelerde müzik şölenleri ile sözsöz sanatın en iyi örnekleri olan hikâyeye ve masallarla vakit geçirirlerdi. Toplumun eril bireylerinde ise kahvehanelerde ya da çay ocaklarında bir araya gelerek dönemin yabancı spor faaliyetleri hakkında bilgi alış verişini

Yaparak bilgi sahibi olunurdu. Bunun yanı sıra yine ata sporu olarak nitelendirdikleri ata binme müsabakalarının yanı sıra avcılık faaliyetleri ile de boş zamanlarını değerlendirirlerdi. Farklı toplumların birbirleriyle karşılaşmaları neticesinde değişimin kaçınılmaz olduğunu yukarıda belirttiğimiz üzere bu değişim konumuz olan rekreatif faaliyetler üzerinde de etki gösterdiği gerçektir. Bu yüzdendir ki özellikle Osmanlı'nın son zamanlarına denk gelen Batı'ya yaklaşma çabaları neticesinde daha önce oynamamış oyunlar ve uygulanmamış kültürler kendi kültürlerine eklenmişti. Batı ülkelerinde oynanan birtakım oyunlar artık Osmanlı devletinde yaşayan azınlıkların tercihi haline gelmiştir. (Bu oyunlara Polo, tenis, kriketi bisiklet gibi faaliyetler örnek verilebilir.) Bu durumun yanı sıra halk tarafından rağbet gören müzikli mekânlar, sanat eserlerinin oynandığı piyesler ve beyaz perde filmleri yaygınlaşmıştır. (Aktaran: Karaküçük, 1999: 306–308).

Osmanlı devletinin yıkılmasının ardından kurulan günümüz Türkiye Cumhuriyeti'nden itibaren Türk toplumun rekreasyon yapısında da yeni gelişmeler görülmüştür. Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde her alanda gerçekleştirilen devrimler, yüzyıllardır oluşan geleneksel yaşantının biçimlerine önemli derecede etki etmiştir. Yükselen bir hızla sanayileşme ve bunun neticesi olarak ortaya çıkan şehirleşme ise, çalışma ve çalışma dışı zamanın daha net bir biçimde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dinlenme günlerine verilen isim olan tatil gerçeği yapılan atılımlar ve gelişmeler neticesinde iş ve çalışma imkânının artmasıyla ün kazanmıştır. Sanayi devriminden itibaren yükselen üretim hareketleriyle birlikte sanayiye sahip olan memleketlerin refah seviyelerinde yükselmeler görünmüş ve makineleşmenin artması ile de iş dışı zamandan ziyadeleşmeler görülmüştür. Bu gelişmeler neticesinde insanların sahip oldukları iş dışı bu vakitlerin değerlendirilmesi ihtiyacı hâsıl olmuş ve rekreatif faaliyetler böylesi ihtiyacı olanların yardımına koşmuştur.(Karaküçük, 1999: 311).

1.9 Konu İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Çoruh (2013) , yaptığı bu çalışmayla Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim gören bireylerin rekreatif faaliyetlere meyillerinin ve bu tip faaliyetlere iştirak etmelerine mani olan sebepleri tespit ederek, buna sebebiyet veren durumların birtakım öncüllerle değişkenlik gösterip göstermediğini tespit etmektedir. Yapılan bu çalışmaya ismi yukarıda zikredilen üniversitenin 2012 / 2013 eğitim öğretim dönemlerinde okuyan 4 yıllık (lisans) bölüm öğrencileri, örneklem grubunu Eğitim Fakültesi'nin lisans bölüm öğrencilerinden gündüz (normal) ve akşam (ikinci öğretim)

Eğitim gören öğrencileri, İslami Bilimler Fakültesi'nin öğrencileri ile Fen – Edebiyat Fakültesi'nin gündüz (normal) ve akşam (ikinci öğretim) öğrenim gören lisan öğrenci arasından rastgele yöntem ile belirlenen ve ayrıca gönüllülük esasına dayanarak 239 erkek (%48.8) ve 251 kadın (%51.2) olmak üzere toplam 490 kişi bu çalışmaya katılmıştır. Yapılan bu çalışmada veri elde etmek için “Boş Zaman Engelleri” isimli ölçek tercih edilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçek, bireyleri Boş Zaman Engellerini belirlemeye iten, (1) zaman ve ilgi eksikliği, (2) birey psikolojisi, (3) bilgi eksikliği, (4) ulaşım sorunu, (5) tesis yetersizliği ve (6) arkadaş eksikliği gibi 6 alt boyuttu ölçmeye yönelik 27 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin Boş Zaman Engelleri, Kesinlikle Önemsiz (1) ve Önemsiz (2), Önemli (3), ve Çok Önemli (4) şeklindeki 4'lü Likert tipi ölçek üzerinde

değerlendirmeleri istenmiştir. Tercih edilen ölçek sayesinde bu çalışmaya dâhil edilen bireylerin belirtmiş oldukları fikirlerinin öğretim şekli, sınıf seviyeleri ve cinsiyet farklılıklarına göre yapılan mukayesede Anova ve iki bağımsız t test örneği uygulanması tercih edilmiştir. Bu uygulamanın neticesinde elde edilen ve anlam taşıyan değişikliklerin temel sebebini ve kaynağını tespit etmek amacı ile Duncan isimli test uygulanmıştır. Elde edilen sayısal veriler analiz edilirken ölçeğin sahip olduğu alt boyutları tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Yapılan bu faktör analizi ile varimax eksen döndürmeli esas bileşen analizi yönteminin uygulanmasına karar verilmiştir. Yapılan anketin iç tutarlılığını sınamak maksadıyla faktör analizi neticesinde tespit edilmiş alt boyutlara ve ölçeğin toplamına Cronsbach Alfa iç tutarlılık testi uygulanması tercih edilmiştir. Yapmış olduğumuz bu çalışma neticesinde gözlemlediğimiz altı faktör arasında bulunan üç faktörün bağımsız öncüllere (değişkenlere) istinaden değişkenlikler gösterdiği görülmüştür. Lakin bu değişkenliklerin genellikle zaman ve meyil (ilgi) noksanlığından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen değişkenliklerin sınıf seviyelerinin farklı olması, cinsiyetlerin farklılığı ve öğretim çeşidinin (türünün) birbirinden farklı olduğu tespit edilmiştir.

İç (2004), yapmış olduğu bu çalışmayla Gümüşhane iline bağlı olan Köse ilçesindeki devlet memurlarının 2003 ile 2004 yıllarını kapsayan rekreatif spor alışkanlıklarıyla beraber rekreasyon hakkında düşüncelerini ve isteklerini tespit edebilmek amacıyla gerçekleştirmiştir. Böylesi bir sebepten ötürü Köse ilçesinin devlet memurlarının

Bir kısmı yapılan bu çalışmanın denek grubunu oluşturmuşlardır. Zikredilen denek grubunun yaşları, yaptıkları görevleri, cinsiyetleri, mevcut spor durumları, görev yaptıkları kurumları, daha önce katılım gösterdikleri rekreatif spor faaliyetleri, çoğunlukta takip

Ettikleri spor branşları ile hiç sevmedikleri ve takip etmedikleri sportif faaliyetler, daha öncesinde sportif faaliyetlerde bulunup bulunmadıkları gibi başlıklar araştırma neticesinde veriler olarak işlenmiştir. Ankette yer alan soruların anlam açısından birbirine benzeyenler "Anket ilkeleri " başlığı altında bir araya getirilmiştir. Araştırmanın neticesine göre; ankete katılım gösteren 86 kişinin 52 tanesi erkek, 34 tanesi ise kadın olup, erkekler %52,5 ile çoğunluğu meydana getirirken, 20-25 yaşları arasındaki bireylerin %29,3 ile çoğunluğu meydana getirdikleri, %44,4'nün üniversite mezunu oldukları, %33,3'nün Milli Eğitime bağlı okullar ve %30,3 ile Sağlık Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşlarda çalışanlar olmak üzere, deneye katılan bireylerin %30,3'ü öğretmen, %23,2'si devlet memuru olarak çoğunluğu meydana getirdikleri saptanmıştır. Yapılan bu çalışmaya konu

olan bireylerin önceleri sportif faaliyetler yaptıklarını, lakin şimdi ise yapamadıkları tespit edilmiştir. Rekratif spor etkinliklerine ise iştirakin neredeyse hiç yapılmayacak kadar az olduğu gözlemlenmiştir. Keza araştırmaya dâhil olan katılımcılar arasında ise en fazla rağbet gören sportif faaliyetin futbol ve voleybol, en sevilmeyen ve rağbet görmeyen spor dallarının ise boks olduğu anlaşılmıştır. Rekratif uygulamalar hakkında bilgi sahibi olan denek grubu bireyleri, sportif uygulamaların sağlık açısından faydalı, psikolojik ve mental açıdan da rahatlatıcı olması hasebiyle katılım göstermek istediklerini belirtmişlerdir. Gruplar halinde icra edilecek olan spor etkinliklerine dahil olmak arzusunda olan ve kapalı olmayan yerlerde yapılacak olan rekreasyon uygulamalarına katılım göstermek isteyen deneklerin çoğunluğu meydana getirdikleri görülmüştür. Son olarak anket araştırmasına katılım gösteren bireylerin yakınlarında rekreasyon uygulamalarının yapılacağı alanların azlığı ve bu tip uygulamaların yapılması için bir araya gelmiş toplulukların bulunmadığı yapılan bu araştırmayla tespit edilmiştir.

Can (2010), "*Rekreasyon alanlarında toplumsal cinsiyet, sınıf ve kent kültürünün yeniden üretimi: Ankara, Keçiören parklarında kadınlar*" Bu tez Keçiören'deki üç farklı parkın kadınlar tarafından kullanılma ve kendilerine mal edilme dinamiklerini anlamaya amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, bir grup orta ve orta-alt sınıf, muhafazakâr kadının ve ailelerinin parklardaki gündelik pratikleri, deneyimleri ve karşılaşmalarının özel-kamusal alan müzakere dinamiklerini ve orta sınıflılık ideallerini nasıl şekillendirdiği ve dönüştürdüğünü üzerine odaklanılmıştır. Çalışma iki temel soru üzerine inşa edilmiştir. Birinci grup araştırma soruları kadınların Keçiören'deki parklar hakkındaki algı, deneyim ve kendine mal etme stratejilerine odaklanırken, dönüşmekte olan kent kültürü algısının arkasındaki dinamikleri de anlamaya çalışmaktadır. İçerisi/dışarı, mahrem/genel,

Özel/kamusal ikiliklerinin nasıl ve hangi yollarla yeniden üretilip, dönüştüğü ve sınıf temeli bedensel eylem, eğilim ve stratejilerin orta sınıflılık ideallerini nasıl şekillendirdiği tartışmaya açılmıştır. İkinci araştırma soruları ise kadınların kişilerarası ve toplumsal ilişkilerinin dönüşen anlam ve sınırları üzerine odaklanmıştır. Parklardaki kentsel hayata katılım ve deneyimleri kadınların aileleri, komşuları, arkadaşları ve yabancılarla olan sosyal ilişkilerini ne ölçüde ve nasıl dönüştürmektedir.

Yılmaz (2017), isimli çalışmanın temel hedefi; köyde yaşayan bireylerin rekreasyonel profillerini belirlemek, iş dışı vakitlerini verimli bir biçimde kullanmalarına mani olan sebepleri tespit etmek, , "Köyde Rekreasyon Engelleri Ölçeğinin-KREÖ"

geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını ortaya koymaktır. Yapılan bu çalışma tanımlayıcı niteliğe sahiptir. Bu çalışmanın sınırlılığı Antalya iline bağlı olan Gökçam ve Karatepe köyleridir. Araştırmaya konu olan şahıslar Gökçam ve Karatepe köylerinde ikame eden bütün şahıslardır. Yukarıda ismi zikredilen köylerin ikisinde de çalışmaya katılım gösterme talebinde bulunan ve 18 yaşını geçmiş bay ve bayanlardır. Gökçam Köyünden 101 kişi (48 kadın, 53 erkek) Karatepe Köyünden ise 130 kişi (72 kadın, 58 erkek) toplam toplam 231 kişi anket uygulamasına katılmışlardır. Gerekli bilgilendirmeler yapıldıktan sonra bu çalışma için özel geliştirilen yüz yüze anket metoduna uygun hazırlanan sorular katılımcılara dağıtılıp sonrasında geri toplanmıştır. Anket sayfaları ger alındığında doldurma hataları uygulama esnasında düzeltildiğinden dolayı elde edilen tüm anketler değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Anket sayfalarının ilk kısımlarında şahıslara ait olan demografik (nüfus) bilgileri ve hali hazırda serbest zamanlarında ne yaptıklarını sorgulayan soru listesi, ikinci bölümün köyde rekreasyon engellerini sorgulamak için

Geliştirilen maddeler yer almıştır. Netice itibariyle elde edilen verilere göre araştırmaya dâhil edilen deneklerin iş dışı zamanlarını verimli kullanmada eğlendirilen uygulamalarına gösterdikleri alakasızlık, beceri algısı, kişisel psikoloji, sağlık faktörüne karşı gösterilen tutum ve fiziki durumlar, mahalle baskısı, rekreatif alanların olmaması, zaman kısıtlılığı, bu tür faaliyetlerin lüks ve pahalı kabul edilmesi gibi düşüncelerin engel olduğu saptanmıştır. Köylerde yaşayanların aktiviteleri yetersiz bulduğu veya kendilerine

Yönelik aktivitelere ulaşamadıkları, zaman yetersizliğinden aktivitelere katılamadıkları, katılmak için imkânı olanların kendilerini yönlendirecek kimsenin olmamasından veya bu aktivitelere nasıl katılacağını, nereden öğreneceğini bilmediğinden katılamadıkları ve yine katılmak isteyen ama aile/eş/sosyal çevre baskısından katılamadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Demirel, Harmandar (2009), isimli çalışmanın hedefi üniversitelerde öğrenim gören bireylerin rekreatif faaliyetlere iştikaklarına mani olan sebeplerin tespit edilmesidir. Böyle bir sebepten ötürü Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından geliştirilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeğinin’ kullanılması uygun görüşmüştür. İsmi zikredilen bu araştırmaya Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören Gazi Üniversitesi öğrencileri, Sakarya ve Dumlupınar üniversitelerinde eğitim gören toplam 235 öğrenci gönüllülük esasına uygun olarak araştırmaya dâhil edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek maksadıyla hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 6 alt boyutta. 87 olduğu

tespit edilmiştir. İstatistiksel değerlendirmeler neticesinde çalışmaya katılım gösteren bireylerin kendi üniversitelerine göre hazırlanan tek yönlü varyans değerlendirmesine (ANOVA) göre “Tesis/Hizmet/Ulaşım”, “Sosyal Ortam ve Bilgi Eksikliği” ile “Birey Psikolojisi” gibi alt başlıklarda anlamlı bir ilişki olduğunu bizlere sunarken, çalışmaya katılım gösteren bireylerin cinsiyet farklılıklarına istinaden yapılan t testi isimli veri toplama aracından anlamlı bir alaka bulunmadığı anlaşılmıştır.

Ekinci, Kalkavan, Gündüz, Üstün (2014), isimli çalışmada, rekreatif bir sportif faaliyet örneği olarak kullanılabilir gönüllü olmayan bir sportif faaliyet örneğidir. Çalışmaya Dumlupınar Üniversitesi'nden 338 öğrenci gönüllü oldu. “Boş Zaman Kısıtlama Ölçeği” a kullanılmıştır. Anova, Anova'da anonim bir yöntem olarak kullanıldı. Katılımcıların% 19.2'si bu sonucu kullanmayı tercih ediyor. Ek olarak, katılımcıların cinsiyetleri ile “bilgi azlığı”, “arkadaş noksanlığı” ve “vakit” alt boyutları arasında boş zaman kısıtlamaları, yaş ve “zaman” alt boyutunda serbest vakit engelleri arasında önemli

Farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bireysel psikoloji ve "tesisler / hizmetler alt boyutlar (p <0.05) arasında önemli bir fark bulunamadı.

Yaşartürk, Uzun, İmamoğlu, Yamaner (2016), isimli çalışmanın gayesi, “sedanter” diğer bir deyişle düzensiz fiziksel aktivitenin olduğu ya da fiziksel aktivitenin olmadığı bir yaşam tarzına sahip olan bayanların rekreasyon uygulamalarına iştiraklerine

Mani olan sebeplerin incelenmesidir. Araştırma evreni, Samsun ilinde yaşayan kadınlar tarafından, örnekleminde ise araştırmaya gönüllülük esasına uygun şekilde dâhil edilen 245 şahıs mevcut bulunmaktadır. Verileri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18” uygulanması tercih edilmiştir.. Çalışma kapsamında betimsel tarama modeli tercih edilmiştir.. İstatistiksel analizler yapılırken tek yönlü varyans analizi (anova) ve t testinden faydalanılmıştır. Çalışma kapsamında ölçekten elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Sonuçlar 0.05 ve 0.01 anlamlılık seviyesinde olduğu görülmüştür. Sedanter bayanların evli olup olmamalarına binaen “Bireysel Psikoloji, Bilgi Eksikliği, Tesis ve Zaman” alt boyutlarında ve toplam puanda; Yaşadığı yere göre “İlgi Eksikliği” alt boyutunda anlamlı farklar bulunduğu tespit edilmiştir. (p<0,05 ve p<0.01). Binaenaleyh gün içerisinde serbest zamanlarına göre “Bireysel Psikoloji, Bilgi Eksikliği, Arkadaş Eksikliği ve Zaman” alt boyutlarında; boş zamanlarını değerlendirmede ise “Bilgi Eksikliği, Tesis ve Zaman” alt boyutlarında ve

toplam puanda anlamlı fark olduğu bulunmuştur. ($p<0.05$ ve $p<0.01$). İş yaşantısı ve parasal durumlara göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir. ($p>0.05$). Netice itibariyle, sedanter özellik gösteren bayanlarda rekreasyon faaliyetlerine katılım gösterimleri önündeki maniler yaşadığı yer, evlilik faktörü (medeni durum) ve iş dışı zamanlarını verimli şekilde değerlendirmede konularında zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

Kahraman, Çolak, Bayazıt, Yılmaz (2017), Yapılan bu çalışmada; Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde öğrenim gören bireylerin rekreatif etkinliklere neden katılım gösteremediklerini saptanmaya çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmada, Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi'nde öğrenim gören 64'ü erkek, 36'sı bayan 100 öğrenci ile Kocaeli Yıldırım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde okuyan 47'si erkek, 53'ü bayan 100 öğrenci, toplam 200 öğrenci katılım sağlamışlardır.. Alexandris ve Carro tarafından geliştirilen toplamda 6 tane alt boyuta ve 27 maddeye sahip olan "Boş Zaman Engelleri" isimli veri toplama araçlarının kullanılmasına karar verilmiştir. Elde edilen verilerin SPSS 17.0 isimli

Program ile analizi sağlanmıştır. Çalışma esnasında edinilen bulgularda, uygulanan serbest vakit engelleri ölçümü neticesinde spor lisesi ile Anadolu lisesi öğrencileri mukayese edildiğinde alt boyutlarından ulaşım problemi ile zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunduğu gözler önüne serilmiştir. ($p<0,05$).

Sabancı (2016) çalışmasının gayesi, Selçuk Üniversitesi'nde vazifeli akademik personelin rekreatif etkinliklere iştirak etmelerine mani olan sebepleri tespit ederek, böylesi sebeplerin birtakım öncüllere (değişkenlere) binaen değişip değişmediğini gözlemlemektir. Yapılan bu araştırmaya 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Selçuk Üniversitesi'nde görev yapan akademik personeller katılmıştır. Örnek grubunu 17 adet fakülte, 1 Yüksekokul, 2 Meslek Yüksekokulu ayrıca 1 Devlet Konservatuarında görevli akademik personeller ile gönüllülük esasına dayalı olmak şartıyla 200'ü kadın 414 tanesi de erkek olmak üzere toplamda 614 birey oluşturmaktadır. Araştırma için veri toplam maksadıyla "Boş Zaman Engelleri" ölçeği kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada faydalanılan ölçek, kişilerin "Boş Zaman Engellerini" tespit etmeye mecbur kılan, (1) "zaman ve ilgi eksikliği", (2) "birey psikolojisi", (3) "bilgi eksikliği", (4) "ulaşım sorunu", (5) "tesis yetersizliği" ve (6) "arkadaş eksikliği" gibi 6 alt boyutu bulunan ölçüm yapmaya yarayan 27 maddeden teşekküldür. Bireylerin Boş Zaman Engelleri, "Kesinlikle Önemsiz (1)" ve "Önemsiz (2)", "Önemli (3)", ve "Çok Önemli (4)" şeklindeki 4'lü Likert tipi ölçek

ile analiz edilmiştir. Kullanılan ölçüm aracı, çalışmaya dâhil olan akademisyenlerin fikirlerinin yaşlarının, kadın veya erkek oluşlarının, evli veya bekâr oluşlarının, sahip oldukları Ünvarlarının ve kazanç durumlarının yapılan mukayesesinde Anova ve bağımsız t testi tatbik edilmiş olup, bu uygulama neticesinde anlamlı bulunan farklılığın temelini bulmak maksadıyla Tukey testinin yapılmasına karar verilmiştir. Araştırmada tatbik edilen ölçüm aracında bulunan 6 etmenin 3 tanesinde bildirilen bağımsız farklılıklara göre değişkenlerin varlığını gözlemlenmiştir lakin böylesi farklılaşmaların genellikle "zaman ve ilgi eksikliği" alt boyutunda yoğunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farklılaşmanın ortaya çıkmasında ise; cinsiyet, medeni durum gibi değişkenlerin etkili olduğu anlaşılmıştır.

Soyer vd. (2017), yapılan bu araştırmanın temel gayesi üniversitelerde öğrenim gören bireylerin rekreasyon uygulamalarına niçin katılım gösteremediklerini ve katılımlarına mani olan etmenler ile beraber hayata karşı olan bakış açıları arasında var olan bağlantıların nüfus verilerinden alınan öncüllerle beraber irdelenmesidir. Böyle bir gaye ile rastgele örnekleme metoduyla belirlenen 140 (%53.2) “Kadın” ve 123 (%46.8)

“Erkek” toplam 263 üniversitelerde öğrenim gören birey araştırmaya gönüllülük esasına uygun bir biçimde katılım sağlamışlardır. Yapılan çalışmada, katılım gösteren bireylerin rekreatif etkinliklere iştirakine mani olan durumların tespit edilmesi amacıyla, üniversitelerde öğrenim gören bireylerin rekreatif etkinliklere iştirakine mani olan

Etmenleri değerlendiren Gürbüz ve Karaküçük tarafından geliştirilen “Boş Zaman Engelleri” kullanılmasına karar verilmiştir. Katılım gösteren bireylerin hayat görüşlerini (yaşam doyumlarını) belirleyebilmek maksadıyla ise Diener ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirilen ve Yetim (1993) tarafından Türkçe ’ye uyarlanan YDÖ (Yaşam Doyumu Ölçeği) kullanılmasına karar verilmiştir. Katılım gösteren bireylerin bireysel bilgi düzey dağılımlarının tespit edilebilmesi maksadıyla yüzdelik (%) ve frekans (f) yöntemleri; donelerin (verilerin) sıradan bir dağılım gösterip göstermediklerini tespit edebilmek için Shapiro Wilks normallik testi uygulanmıştır ve bunun sonucunda elde edilen donelerin non

Parametrik test şartlarına uyduğu gözlemlendikten sonra anlamlı farklılıkların tespit edilmesi maksadıyla Mann-Whitney U ve Kruskall Wallis testleri, Boş Zaman Engelleri Ölçeği ile Yaşam Doyumu Ölçeği arasındaki bağlantının tespiti için ise Spearman Korelasyon testinin uygulanmasına karar verilmiştir. Netice itibariyle; serbest vakit (boş zaman) engelleri ile yaşam doyumu kavramları aralarında, cinsiyet farklılıkları göz önünde

bulundurulduğunda yaşam doyumu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Boş zaman engelleri faktöründe sadece zaman alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiş olup, sportif faaliyetlerde bulunma gibi boş zaman engelleri arasında da sadece alaka noksanlığı boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiş, yaşam doyumuna göre analiz edildiğindeyse spor uygulamalarına katılım göstermeyen bireylerden kaynaklanan anlamlı bir farklılığın meydana geldiği görülmüştür. Gelişmişlik (refah) seviyesi faktöründen bakıldığında hayattan tat alma (hayat doyumu) seviyesinde önemli bir değişkenlik tespit edilmesine rağmen boş zaman engelleri faktöründen gelişmişlik seviyesinde anlamlı bir değişiklik tespit edilememiştir. Binaenaleyh boş zamanları değerlendirme ve yaşam doyumu ile zorluklara katlanmak arasında dikkate değer bir değişiklik (farklılık) bulunduğu tespit edilmiş olup, boş zaman engelleri ile boş zaman değerlendirme güçlüğü çekmek arasında ise tesis-hizmet ve zaman alt boyutlarında dikkate değer değişimler olduğu gözlemlenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Yaptığımız bu çalışma nicel araştırma yöntemine bağlı kalınarak ilişki model çerçevesinde yapılmıştır. Adı geçen bu tür ilişki araştırmalarda iki veya daha fazla değişken arasındaki pozitif veya negatif korelasyon ilişkisi incelenir.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bingöl üniversitesinde 15713 öğrenim görmekte olan öğrenciler, akademik ve idari personel oluşturmaktayken araştırmanın örnekleme ise 612 kadın ve 890 erkek, toplam 1502 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme seçiminde tesadüfi olmayan örnekleme yöntemleri içinden örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

2.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, meslek, aylık gelir düzeyi, lisanslı sporcu olma durumu, park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklığı (gün ve saat), üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulma durumu bilgilerinden oluşan demografik bilgi formu yer almaktadır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde Gümüş ve Özgül (2017) tarafından geliştirilerek güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Ölçeği yer almaktadır. Ölçek beşli likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 5: kesinlikle katılıyorum) 17 madde ve 5 boyuttan (güvenlik engeli, engeli, arkadaş engeli, spor alanı engeli ve zaman engeli) oluşmaktadır. Ölçek ve boyutlarda yüksek puan rekreasyon alanlarına ilişkin engel algısının yüksekliğini ifade etmektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,91; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,90 / 0,83 / 0,81 / 0,76 / 0,91 olarak tespit edilmiştir.

2.4 Verilerin Toplanması

Yapılan anket uygulamaya ait değerler dünya genelinde güvenirlik ve geğerliği ispatlanmış uygulama araçları ile ortaya konmuş olup 2018-2019 yılının ilk döneminde Bingöl niversite'sinde okuyan ğrenci, idari ve akademik personele uygulanmıştır. Ölçeğin doldurulması için katılımcılara 15 dakikalık zaman verilmiş, uygulama bittikten sonra veriler bizim tarafımızdan SPSS 22 paket programı ile değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma anketi niversite kampüsündeki birçok bölgede uygulanmış olup (kantinler, yurtlar, idari personel odaları vs.) ve yetkililere araştırmayla ilgili yüz yüze bilgi vererek katılımcıların gönüllülük esası dâhilinde katılımlarını teşvik etmeleri istenmiştir.

2.5 Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 21.0 programları kullanıldı. Puanların normallik sınamasında arpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan arpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Normal dağılım göstermeyen puanların karekök, logaritmik veya ters döndürme yöntemleriyle normal dağılımları sağlanarak parametrik testler kullanılabileceği gibi non-parametrik testler de kullanılabilir (Büyüköztürk, 2011). Ölçek ve alt boyut puanları normal dağılım gösterdiğinden cinsiyet, medeni durum ve lisanslı sporcu olma durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örnekleme t testinden; yaş, meslek, aylık gelir düzeyi, park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanma sıklığı (gün ve saat), üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulma durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla ikili karşılaştırmalar için LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

3.1 Betimsel Bulgular

Bu bölümde katılımcıların bireylerin demografik bilgileri ve ölçeklere ilişkin betimsel bulgulara yer verilmiştir. Tablo 4.1’de katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımlarına ait frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	612	40,7
	Erkek	890	59,3
Medeni durum	Evli	356	23,7
	Bekar	1146	76,3
Yaş	19-22 yaş	698	46,5
	23-25 yaş	528	35,2
	26-35 yaş	103	6,9
	36 yaş ve üstü	173	11,5
Meslek	Öğrenci	1311	87,3
	Akademik personel	149	9,9
	İdari personel	42	2,8
Aylık gelir	2000TL ve altı	525	35,0
	2001-3000TL	360	24,0
	3001-4000TL	360	24,0
	4001TL ve üstü	257	17,1
Lisanslı sporcu	Evet	345	23,0
	Hayır	1157	77,0
Park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanma sıklığı (gün)	1 gün ve daha az	823	54,8
	2-3 gün	555	37,0
	4 gün ve üstü	124	8,3
Park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanma sıklığı (saat)	3 saat ve daha az	834	55,5
	4-7 saat	420	28,0
	8-12 saat	103	6,9
	13 saat ve üstü	145	9,7
Üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulma durumu	Yeterli değil	795	52,9
	Kısmen yeterli	210	14,0
	Yeterli	497	33,1

Araştırmaya 1502 akademisyen, idari görevli ve öğrencinin %40,7’si kadın, %59,3’ü erkektir. Katılımcıların %23,7’si evli, %76,3’ü bekadır. Katılımcıların %23,7’si evli, %76,3’ü bekadır. Katılımcıların %46,5’i 19-22 yaş, %35,2’si

23-25 yaş, %6,9'u 26-35 yaş grubunda, %11,5'i 36 yaş ve üstüdür. Katılımcıların %87,3'ü öğrenci, %9,9'u akademik personel, %2,8'i idari personel olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların %35'inin hane halkı aylık geliri 2000TL ve altı, %24'ünün 2001-3000TL, %24'ünün 3004-4000TL, %17,1'inin hane halkı aylık geliri 4001TL ve üstüdür. Katılımcıların %23'ü lisanslı sporcudur. Katılımcıların %54,8'i park ve rekreasyon alanlarını haftada 1 gün ve daha az, %37'si haftada 2-3 gün, %8,3'ü haftada 4 gün ve daha fazla kullanmaktadır. Katılımcıların %55,5'i park ve rekreasyon alanlarını haftada 3 saat ve daha az, %28'i haftada 4-7 saat, %6,9'u haftada 8-12 saat, %9,7'si haftada 13 saat ve daha fazla süre kullanmaktadır. Katılımcıların %52,9'u üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulmamakta, %14'ü kısmen yeterli bulmakta, %33,1'i yeterli bulmaktadır

Tablo 4.2'de ölçek ve alt boyutlarına ait ortalama, standart sapma ve çarpıklık istatistiklerine yer verilmiştir.

Tablo 2: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler

Alt Boyutlar	İstatistikler			Skewness (Çarpıklık)
	N	$\bar{X}$	SS	
Güvenlik Engeli	150 2	2,53	1,41	0,32
Bireysel Engel	150 2	2,26	1,15	0,79
Spor Alanı Engeli	150 2	4,38	0,82	-0,40
Zaman Engeli	150 2	2,73	1,19	0,35
Arkadaş Engeli	150 2	3,17	1,17	-0,34
TOPLAM	150 2	2,94	0,87	-0,06

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri ölçeği ve alt boyutlarına ait puanlar incelendiğinde en yüksek düzeyde engel algısı spor alanı ($4,38 \pm 0,82$) olduğu; diğer engel algılarının sırasıyla arkadaş engeli ($3,17 \pm 1,17$), zaman engeli ($2,73 \pm 1,19$), güvenlik engeli ($2,53 \pm 1,41$), bireysel engel ($2,26 \pm 1,15$) olduğu; rekreasyon alanlarının kullanımına ilişkin katılım engelleri algısının toplam puanının ($2,94 \pm 0,87$) orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

3.2 Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Tablo 4.3'te rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Güvenlik Engeli	Kadın	61 2	2,51	1,40	-0,53	0,593
	Erkek	89 0	2,55	1,42		
Bireysel Engel	Kadın	61 2	2,28	1,17	0,65	0,514
	Erkek	89 0	2,25	1,14		
Spor Alanı Engeli	Kadın	61 2	4,36	0,85	-0,80	0,421
	Erkek	89 0	4,39	0,80		
Zaman Engeli	Kadın	61 2	2,70	1,18	-0,61	0,539
	Erkek	89 0	2,74	1,19		
Arkadaş Engeli	Kadın	61 2	3,15	1,17	-0,63	0,526
	Erkek	89 0	3,19	1,18		
TOPLAM	Kadın	61 2	2,93	0,87	-0,44	0,663
	Erkek	89 0	2,95	0,86		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.4'te rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Güvenlik Engeli	Evli	356	2,50	1,40	-0,44	0,657
	Bekar	1146	2,54	1,42		
Bireysel Engel	Evli	356	2,27	1,16	0,17	0,865
	Bekar	1146	2,26	1,15		
Spor Alanı Engeli	Evli	356	4,35	0,87	-0,89	0,372
	Bekar	1146	4,39	0,81		
Zaman Engeli	Evli	356	2,73	1,18	0,12	0,902
	Bekar	1146	2,72	1,19		
Arkadaş Engeli	Evli	356	3,14	1,16	-0,56	0,572
	Bekar	1146	3,18	1,18		
TOPLAM	Evli	356	2,93	0,88	-0,37	0,709
	Bekar	1146	2,95	0,86		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.5'te rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının lisanslı sporcu olma durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Lisanslı Sporcu Olma Duruma Göre Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Lisanslı Sporcu	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Güvenlik Engeli	Evet	345	2,48	1,40	-0,78	0,435
	Hayır	1157	2,55	1,42		
Bireysel Engel	Evet	345	2,26	1,15	-0,09	0,930
	Hayır	1157	2,26	1,15		
Spor Alanı Engeli	Evet	345	4,32	0,88	-1,56	0,118
	Hayır	1157	4,40	0,80		
Zaman Engeli	Evet	345	2,73	1,18	0,14	0,887
	Hayır	1157	2,72	1,19		
Arkadaş Engeli	Evet	345	3,12	1,18	-0,82	0,412
	Hayır	1157	3,18	1,17		
TOPLAM	Evet	345	2,91	0,87	-0,75	0,452
	Hayır	1157	2,95	0,86		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının lisanslı sporcu olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.6’da rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grupları	n	Ort.	SS	F	p
Güvenlik Engeli	A-19-22 yaş	698	2,51	1,40	0,36	0,779
	B-23-25 yaş	528	2,55	1,43		
	C-26-35 yaş	103	2,46	1,39		
	D-36 yaş ve üstü	173	2,60	1,47		
Bireysel Engel	A-19-22 yaş	698	2,31	1,18	1,01	0,386
	B-23-25 yaş	528	2,21	1,12		
	C-26-35 yaş	103	2,17	1,08		
	D-36 yaş ve üstü	173	2,30	1,18		
Spor Alanı Engeli	A-19-22 yaş	698	4,37	0,84	0,14	0,936
	B-23-25 yaş	528	4,39	0,81		
	C-26-35 yaş	103	4,37	0,81		
	D-36 yaş ve üstü	173	4,40	0,81		
Zaman Engeli	A-19-22 yaş	698	2,73	1,20	0,24	0,867
	B-23-25 yaş	528	2,72	1,17		
	C-26-35 yaş	103	2,64	1,14		
	D-36 yaş ve üstü	173	2,77	1,20		
Arkadaş Engeli	A-19-22 yaş	698	3,18	1,17	0,16	0,921
	B-23-25 yaş	528	3,15	1,17		
	C-26-35 yaş	103	3,23	1,20		
	D-36 yaş ve üstü	173	3,19	1,17		
TOPLAM	A-19-22 yaş	698	2,95	0,87	0,25	0,863
	B-23-25 yaş	528	2,93	0,87		
	C-26-35 yaş	103	2,89	0,86		
	D-36 yaş ve üstü	173	2,98	0,86		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.7’de rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının mesleğe göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 8:Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Hane Halkı Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Test Sonuçları

Alt Boyutlar	Aylık Gelir	n	Ort.	SS	F	p
Güvenlik Engeli	A-2000TL ve altı	525	2,49	1,40	0,40	0,750
	B-2001-3000TL	360	2,53	1,39		
	C-3001-4000TL	360	2,54	1,44		
	D-4001TL ve üstü	257	2,61	1,45		
Bireysel Engel	A-2000TL ve altı	525	2,29	1,18	0,81	0,491
	B-2001-3000TL	360	2,29	1,18		
	C-3001-4000TL	360	2,18	1,09		
	D-4001TL ve üstü	257	2,27	1,15		
Spor Alanı Engeli	A-2000TL ve altı	525	4,36	0,85	0,53	0,665
	B-2001-3000TL	360	4,40	0,79		
	C-3001-4000TL	360	4,36	0,85		
	D-4001TL ve üstü	257	4,42	0,78		
Zaman Engeli	A-2000TL ve altı	525	2,75	1,18	0,97	0,405
	B-2001-3000TL	360	2,64	1,17		
	C-3001-4000TL	360	2,73	1,17		
	D-4001TL ve üstü	257	2,79	1,23		
Arkadaş Engeli	A-2000TL ve altı	525	3,15	1,17	0,88	0,452
	B-2001-3000TL	360	3,19	1,16		
	C-3001-4000TL	360	3,11	1,20		
	D-4001TL ve üstü	257	3,26	1,16		
TOPLAM	A-2000TL ve altı	525	2,94	0,87	0,51	0,675
	B-2001-3000TL	360	2,94	0,87		
	C-3001-4000TL	360	2,91	0,87		
	D-4001TL ve üstü	257	3,00	0,85		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının hane halkı aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.9’da rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklığına (gün) göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Park ve Rekreasyon Alanlarını Haftalık Kullanım Sıklığına (Gün) Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

		Haftalık Kullanım				
Alt Boyutlar	Sıklığı (Gün)	n	Ort.	SS	F	p
Güvenlik Engeli	A-1 gün ve daha az	823	2,52	1,40	0,33	0,718
	B-2-3 gün	555	2,53	1,43		
	C-4 gün ve üstü	124	2,63	1,43		
Bireysel Engel	A-1 gün ve daha az	823	2,31	1,19	2,45	0,087
	B-2-3 gün	555	2,18	1,09		
	C-4 gün ve üstü	124	2,32	1,18		
Spor Alanı Engeli	A-1 gün ve daha az	823	4,37	0,83	0,29	0,752
	B-2-3 gün	555	4,38	0,84		
	C-4 gün ve üstü	124	4,43	0,69		
Zaman Engeli	A-1 gün ve daha az	823	2,71	1,18	2,05	0,129
	B-2-3 gün	555	2,71	1,17		
	C-4 gün ve üstü	124	2,93	1,29		
Arkadaş Engeli	A-1 gün ve daha az	823	3,15	1,17	0,61	0,543
	B-2-3 gün	555	3,18	1,18		
	C-4 gün ve üstü	124	3,27	1,17		
TOPLAM	A-1 gün ve daha az	823	2,94	0,87	1,07	0,344
	B-2-3 gün	555	2,92	0,86		
	C-4 gün ve üstü	124	3,04	0,84		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklığına (gün) göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.10'da rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklığına (saat) göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 10: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Park ve Rekreasyon Alanlarını Haftalık Kullanım Sıklığına (Saat) Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Haftalık Kullanım		Ort.	SS	F	p
	Sıklığı (Saat)	n				
Güvenlik Engeli	A-3 saat ve daha az	83 4	2,53	1,41	0,07	0,977
	B-4-7 saat	42 0	2,51	1,41		
	C-8-12 saat	10 3	2,58	1,47		
	D-13 saat ve üstü	14 5	2,53	1,42		
Bireysel Engel	A-3 saat ve daha az	83 4	2,31	1,18	1,40	0,240
	B-4-7 saat	42 0	2,17	1,08		
	C-8-12 saat	10 3	2,23	1,13		
	D-13 saat ve üstü	14 5	2,29	1,18		
Spor Alanı Engeli	A-3 saat ve daha az	83 4	4,38	0,83	1,12	0,339
	B-4-7 saat	42 0	4,37	0,83		
	C-8-12 saat	10 3	4,52	0,68		
	D-13 saat ve üstü	14 5	4,34	0,86		
Zaman Engeli	A-3 saat ve daha az	83 4	2,73	1,19	0,19	0,906
	B-4-7 saat	42 0	2,71	1,17		
	C-8-12 saat	10 3	2,81	1,20		
	D-13 saat ve üstü	14 5	2,73	1,21		
Arkadaş Engeli	A-3 saat ve daha az	83 4	3,16	1,17	1,32	0,265
	B-4-7 saat	42 0	3,15	1,19		
	C-8-12 saat	10 3	3,39	1,17		
	D-13 saat ve üstü	14 5	3,14	1,14		
TOPLAM	A-3 saat ve daha az	83 4	2,95	0,87	0,57	0,632
	B-4-7 saat	42 0	2,91	0,87		
	C-8-12 saat	10 3	3,02	0,85		
	D-13 saat ve üstü	14 5	2,94	0,86		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanım sıklığına (saat) göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 4.11’de rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulma durumuna göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 11: Rekreasyon Alanı Kullanımına İlişkin Katılım Engelleri Puanlarının Üniversitedeki Rekreasyon Tesislerini Yeterli Bulma Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Ait ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Tesis Durumu	n	Ort.	SS	F	p
Güvenlik Engeli	A-Yeterli değil	795	2,51	1,40	0,55	0,574
	B-Kısmen yeterli	210	2,50	1,41		
	C-Yeterli	497	2,59	1,44		
Bireysel Engel	A-Yeterli değil	795	2,31	1,18	1,60	0,202
	B-Kısmen yeterli	210	2,16	1,09		
	C-Yeterli	497	2,23	1,12		
Spor Alanı Engeli	A-Yeterli değil	795	4,36	0,84	0,55	0,576
	B-Kısmen yeterli	210	4,40	0,81		
	C-Yeterli	497	4,40	0,80		
Zaman Engeli	A-Yeterli değil	795	2,71	1,18	0,33	0,719
	B-Kısmen yeterli	210	2,72	1,17		
	C-Yeterli	497	2,76	1,21		
Arkadaş Engeli	A-Yeterli değil	795	3,15	1,17	0,38	0,683
	B-Kısmen yeterli	210	3,18	1,17		
	C-Yeterli	497	3,20	1,18		
TOPLAM	A-Yeterli değil	795	2,93	0,87	0,30	0,741
	B-Kısmen yeterli	210	2,91	0,87		
	C-Yeterli	497	2,96	0,86		

Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri puanlarının üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1 Tartışma Ve Sonuç

Öğretim elemanları ve öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada katılımcıların %54,8'inin park ve rekreasyon alanlarını haftada 1 gün ve daha az kullandıkları, %55,5'inin haftada 3 saat ve daha az süre ile yararlandıkları ve %52,9'unun üniversitedeki rekreasyon tesislerini yeterli bulmadığı bulguları elde edilmiştir. Araştırmaya katılan üniversite personeli ve öğrencilerin rekreasyona ilişkin en önemli engel algısının spor alanlarına yönelik olduğu; spor alanlarının yetersizliği ve bakımsızlığının en önemli rekreatif faaliyet engeli olduğu; diğer engellerin önem sırası ise sırasıyla arkadaş, zaman, güvenlik ve bireysel engel şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Emir (2012), Güler (2017), Önal (2017), Kalkay (2019) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmasında rekreatif faaliyetlere katılımında en önemli engelinin tesis (spor alanı) olduğu bulgularını elde etmişlerdir. Ok (2019) üniversite idari personelinin rekreatif faaliyetlere katılımında engel olan faktörleri incelediği çalışmasında en önemli engel faktörünün tesis/hizmet faktörü olduğu bulgularını elde etmiştir. Sabancı (2016) öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediği çalışmasında rekreatif faaliyetlere katılımında en önemli engelin tesis (spor alanı) yetersizliği olduğu bulgularını elde etmiştir. Bu çalışma bulguları ile literatür bulgularının paralellik gösterdiği ve üniversite öğrencileri ve çalışanları açısından rekreatif faaliyetlere katılımında en önemli engelin spor alanları (tesis, hizmet) olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Rekreasyon engellerine ilişkin algı puanlarının cinsiyet, medeni durum, yaş, meslek, lisanslı sporcu olma durumu, park ve rekreasyon alanlarını haftalık kullanma sıklığı ve üniversitede rekreasyon alanlarını yeterli bulma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulguları elde edilmiştir. Emir (2012) öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılım engellerini incelediği çalışmasında bireysel, spor alanı (tesis), arkadaş engellerinin cinsiyete göre; bireysel, spor alanı (tesis), arkadaş engellerinin yaş gruplarına göre; bireysel, spor alanı, arkadaş ve zaman engellerinin gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Has (2016) rekreasyon etkinliklerine katılım engellerini incelediği çalışmasında bireysel, spor alanı (tesis), arkadaş eksikliği engellerinin medeni duruma göre; bireysel, spor alanı, zaman engellerinin yaş gruplarına

göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Sabancı (2016) öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediği çalışmada zaman, spor alanı yetersizliği ve arkadaş eksikliği engellerinin medeni duruma, yaş gruplarına gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Akyüz (2016) farklı kesimlerdeki halk ile gerçekleştirdiği çalışmada bireysel ve zaman engelinin cinsiyete göre; bireysel, arkadaş ve zaman eksikliğinin medeni duruma göre; arkadaş ve zaman engelinin yaş gruplarına göre; bireysel, arkadaş ve zaman engelinin gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Ayhan (2017) aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılım engellerini incelediği çalışmada bireysel, spor alanı (tesis), zaman ve ilgi engellerinin cinsiyete göre; arkadaş ve spor alanı (tesis) engellerinin yaş gruplarına göre; bireysel, spor alanı (tesis), arkadaş, zaman engellerinin gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Önal (2017) üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere katılımını engelleyen faktörleri incelediği çalışmada arkadaş eksikliği ve zaman engellerinin cinsiyete göre; bireysel, spor alanı, arkadaş eksikliği, zaman engellerinin aylık gelire, aktivite sıklığına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Özkan (2018) kamu personelinin serbest zaman etkinliklerine katılımlarına engel teşkil eden faktörleri incelediği çalışmada bireysel, spor alanı engellerinin cinsiyete göre; bireysel, arkadaş eksikliği engellerinin yaş gruplarına göre; spor alanı, arkadaş eksikliği engellerinin gelir düzeyine göre; bireysel, spor alanı engellerinin medeni duruma göre; bireysel, spor alanı, zaman ve arkadaş eksikliği engellerinin rekreasyonel alanı yeterli bulma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Güler (2017) öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılım engellerini incelediği çalışmada bireysel, spor alanı (tesis), arkadaş, zaman engellerinin cinsiyete, yaş gruplarına ve lisanslı sporcu olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Özsoy (2018) beden eğitimi, müzik ve görsel sanatlar öğretmenlerinin boş zaman engellerini incelediği çalışmada bireysel, spor alanı, arkadaş eksikliği ve zaman engellerinin cinsiyete, yaş gruplarına, gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Kalkay (2019) üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörleri incelediği çalışmada bireysel, spor alanı, arkadaş eksikliği ve zaman engellerinin yaş gruplarına ve gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir. Ok (2019) üniversite idari personelinin rekreatif faaliyetlere katılımında engel olan faktörleri incelediği çalışmada rekreasyon engellerinin cinsiyet, medeni durum, yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir.

Çavdar (2019) lise öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılım engellerini incelediği çalışmada bireysel, spor alanı, zaman ve arkadaş engellerinin cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, rekreasyonel alanları kullanım sıklığına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularını elde etmiştir.

Sonuç olarak bu çalışma bulguları ile Güler (2017), Özsoy (2018), Kalkay (2019), Ok (2019), Çavdar (2019) çalışmalarındaki bulguların tamamen benzerlik gösterdiği; diğer çalışma bulguları ile kısmen benzerlikler olduğu, genel olarak değerlendirildiğinde ise rekreatif faaliyetlere katılımın bireylerin içinde buldukları koşullara göre farklılık gösterebileceği, cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir düzeyinin belirleyici etkiye sahip olmadığı, asıl önemli olan faktörün spor alanlarının yetersizliği olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.2 Öneriler

1. Ortak kullanım alanlarındaki spor aletlerinin düzgün bir şekilde kullanılması için kullanma talimatları veya ikaz tabelaları uygun yerlere konulması.

2. Kadınlar için şiddet ve korku sorununu ortaya çıkarmak için yaptığımız çalışma ve benzeri çalışmalardan da örnekler alınarak sorunun ana kaynağını bulma amaçlı detaylı bir anket oluşturularak yeni bir çalışma yapılabilir.

3. Üniversite kampüsü genelinde rekreatif alanların yetersizliği konusunda ise doğrudan yönetime iletilmiş olup, yanıt olarak “rekreatif faaliyetlerin öncüsü olan Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu’nun henüz mezun vermediği ve bu sebeple de, ilgili konuda en güçlü temel taşlarından olan bu birimin etkisinin çok fazla olmadığı” ifade edilmiştir.

4. Rekreatif tesislerinin artırılması kaliteli spor imkanları oluşması için yeterli donanıma sahip araç gereç kullanılması ve araç gereç kullanımındaki bireyleri sağlıklı bir şekilde spor bilinci oluşmasını sağlamak.

KAYNAKLAR

- Akyüz, F. (2016). *Halkın boş zaman etkinliklerine katılmalarına engel olan faktörlerin Belirlenmesi (Erzurum ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
- Alpman, Cemal. (1972). *Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca Gelişimi*. Millî Eğitim Basımevi.
- Ayhan, C. (2017). *Aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılımlarına engel Oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Başaran, İ. (1992). *Yönetimde İnsan ilişkileri*, Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- Bayazıt B. *Rekreasyona Giriş Ders Notları*. S:1,6
- Bucher, A., Richard, C., Bucher D. (1974). *Recreation For Today's Society*. New Jersey, Prentice Hall İnc.
- Crawford, D., Jackson, E. ve Godbey, G. A., (1991), Hierarchical Model of Leisure Constraints. *Leisure Sciences*, (13): 309-320.
- Çakıroğlu, H., (1998). *Beden Eğitimi Dersi Ve Diğer Dersler Açısından Okullarda Ders Dışı Faaliyetlerin Durumu Eğitsel Kollar Ve Faaliyetleri*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Çoruh, Y. (2013). "Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği." Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çavdar, Ç. (2019). *Lise öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere eğilimleri ve rekreatif faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörler*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Demirel, Mehmet, and Duygu Harmandar. (2009). "Üniversite öğrencilerinin rekreatif Etkinliklere Katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi." *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 6.1: 838-846.
- Ekinci, Nurullah Emir, et al. (2014). "Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi." *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi* 1.1: 1-13.
- Emir, E. (2012). *Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: Üniversite öğrencileri örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

- Erdoğan, T., İşleyen, Ç., Zeren, B., Tutpınar, Y., Dinç, Ö. (1992). *Egzersiz Alışkanlığı ve Kemik Mineral İçeriği*, Spor Hekimliği Kongresi, İzmir.
- Esra can (2010) *Rekreasyon alanlarında toplumsal cinsiyet, sınıf ve kent kültürünün Yeniden Üretimi*: Ankara, Keçiören parklarında kadınlar, Orta Doğu Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Sosyal Antropoloji Anabilim Dalı
- Güler, H. (2017). *Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin boş Zaman engellerinin boş zaman motivasyonlarına etkisinin araştırılması (Bartın Üniversitesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Gökdeniz, A. (1994). *Turistik Ürün Geliştirme Stratejisi ve Türkiye’de Üçüncü Yaş Turizminin Yapısal Analizi ve Geliştirilmesi*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Balıkesir.
- Gökhan Sabancı, (2016). *Öğretim Elemanlarının Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımlarını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya.
- Gökmen, Hülya, Nur Koyuncu, and Aytaç Açıkalın.(1985). *Yükseköğrenim öğrencilerinin Serbest zaman etkinlikleri kendilerinin gerçekleştirme düzeyleri*. MEB.
- Has, F. (2016). *Sağlık sektöründe çalışanların boş zamanlarında rekreasyon etkinliklerine Katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesi (Osmaniye ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Hazar, A.,(2003). *Rekreasyon ve Animasyon*, 2. Baskı, Detay Yayınları, Ankara.
- İç, Osman.(2004). *"Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları ile Rekreasyon Hakkında Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması"* Karadeniz Technical University, Institute of Social Sciences Postgraduate Thesis.
- Kalkay, Y.K. (2019). *Güneydoğu Anadolu bölgesi üniversite öğrencilerinin rekreasyonel Faaliyetlere katılım düzeyi ve engel olan faktörler*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Karaküçük S, Gürbüz B, (2007). *Rekreasyon ve kentleşme*. Ankara Gazi Kitabevi.
- Karaküçük S, (1999). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. 3. Baskı. Ankara, Bağırhan Yayınevi, s. 55.
- Kahraman, G., Çolak, E., Bayazıt, B., & Yılmaz, O. (2017). *Lise Öğrencilerinin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılmalarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 7(1), 28-40.
- Kılbaş Ş. (2001), *Rekreasyon*, Anaca Yayınları Adana S:14,15,18,35,14150,15
- Kraus, R. (1971). *Recreation and Leisure in Modern Society*, USA.

- Nazlı Deniz Yılmaz (2017). *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Köyde Rekreasyon Engelleri Gökçam ve Karatepe Köyleri Uygulaması*. Rekreasyon Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Antalya.
- Mathieson, A., Goffry W. (1982). *Tourism Economic Physical and Social impacts*, Longman Group Limited, London.
- Ok, M. (2019). *Üniversite idari personelinin boş zamanlarını değerlendirme engellerinin Çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Batman Üniversitesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Batman.
- Önal, L. (2017). *Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman Aktivitelerine katılımını engelleyen faktörlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Özkan, S. (2018). *Kamu personelinin serbest zaman etkinliklerine katılımlarına engel Teşkil eden faktörler ile serbest zaman etkinliklerine katılımı kolaylaştıran faktörlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Özsoy, O. (2019). *Beden eğitimi, müzik ve görsel sanatlar branşlarında görev yapan Öğretmenlerin boş zaman engellerinin incelenmesi (Sincan ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Öztelli, Cahit.(1976). *Uyan padişahım*. Milliyet Yayınları.
- Sabancı, G. (2016). *Öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını Engelleyen faktörlerin belirlenmesi*, Yüksek lisans, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Sekban G. (2004–2005), *Endüstriyel Rekreasyon Ders Notları*.
- Soyer, F., Yıldız, N. O., Harmandar Demirel, D., Serdar, E., Demirel, M., Ayhan, C., & Demirhan, Ö. (2017). *Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımlarına Engel teşkil eden faktörler ile katılımcıların yaşam doyumları arasındaki ilişkinin İncelenmesi*. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 2035-2046.

- Tezcan, N., (2007). *Rekreasyon etkinliklerinin çalışanların performans üzerine etkilerinin İncelenmesi*. (Kocaeli Trakya birlik). Sakarya üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü, Sakarya.
- Wolch J., Zhang J., (2004). *Beach Recreation, Cultural Diversity and Attitudes toward Nature*, Journal of Leisure Research.
- Yaşartürk, F., Uzun, M., İmamoğlu, O., & Yamaner, F. (2016). *Sedanter kadınların rekreatif etkinliklere katılmalarının önündeki engellerin incelenmesi*. International Journal of Science Culture and Sport, 789-803.
- Yazıcı, M., (1998). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Zorlu, E. (1973). *"Boş zamanlar sorunu."* Gençlik Lideri El Kitabı.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Enes ÇAPAK

Doğum Yeri ve Tarihi : 01.01.1986

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Sakarya Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rekreasyon Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : GSGM, yaz spor okulları Yüzme Antrenörlüğü

GSGM,yaz spor okulları Basketbol Antrenörlüğü

Sakarya MEM, Ücretli Öğretmenlik
Özel Kurs Öğretmenliği ve Spor Salonu İşletmeciliği,
Bingöl Üniversitesi, Genç MYO ücretli öğretmenlik

İletişim

E-Posta Adresi :ferit_tugra@hotmail.com

Tarih : 31.05.2019